

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an 14— "
 Pe 3 luni . . . 7— "
 Pe o lună . . . 2'40 "
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an 2— "
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

Interpelatia deputatului dr. Ștefan C. Pop în cauza bibliotecii din Agârbiciu

Cetitorii noștri cunosc afacerea bibliotecii populare din Agârbiciu. Cazul cel mai revoltător din câte ni-s'a dat să vedem în cei câțiva ani din urmă. E un atentat aziatic în contra cărții românești, un atentat la adresa culturii românești.

Era să nu credem ochilor, dacă raportul publicat în numărul nostru de Vineri nu ar fi fost iscălit de unul dintre cei mai valoroși bărbați ai noștri.

Luând d. deputat dr. Ștefan C. Popp cunoștință despre această ne mai pomenită infamie, a plecat numai decât la Budapesta spre a insinua o interpelație asupra acestei afaceri către ministrul de interne, ale cărui organe administrative au cutezat să intre în puterea nopții în sanctuarul bisericii românești spre a răpi de acolo, contrar tuturor dispozițiilor legii, biblioteca românească a sătenilor români; apoi către ministrul de justiție, al cărui procuror ridică acuza ridicolă de agitație și înaltă trădare în contra îngrijitorilor unei bibliotecii publice.

D. dr. Ștefan C. Popp și-a dezvoltat interpelația în Camera ungară azi după încheierea ședinței la orele 2 d. a.

Dăm aci în întregime această interpelație, care — fără îndoială — va trebui să aibă răsunet în întreaga lumea civilizată:

Onorată Cameră!

Locuitorii comunei Agârbiciu din comitatul Sibiuului și-au compus o bibliotecă și conducerea și administrarea aceleia au încredințat-o preotului Ioan Botezan și învățătorului gr. cat. Ilie Câmpean. Locuitorii comunei primiau din bibliotecă cărți folositoare, pe cari le cetiau bucuros, deoarece învățau din ele lucruri utile lor.

Timp îndelungat toate au decurs în cea mai perfectă ordine, până când odată, pe neașteptate, în timp de noapte, au venit în comună organe administrative cu jandarmi și intrând în biserică au sequestrat biblioteca întreagă.

Locuitorii îngroziți, dar' mai ales preotul și învățătorul, cari absolut nu cunoșteau motivele sequestrării, fiind convinși, că cărțile sequestrate nu conțin nici un lucru oprit, dar și de altfel cărțile sequestrate fiind toate opuri, cari sunt în deobște folosite, așteptau în liniște decidera în chestia bibliotecii lor.

Spre marea lor surprindere însă, în loc de a li se restitui cărțile inofensive, Ioan Botezan și Ilie Câmpean au primit sub Nr. 10395/910 actul de acuză a procuraturii regești din Murăș-Oșorheiu, în care procuratura regească ridică în contra lor acuză de agitație, răsvrătire și lesa majestate.

Cărțile incriminate sunt următoarele:

1. dr. Augustin Bunea: Din Istoria Românilor. Episcopul Inocențiu Micu Klain.
 2. Gheorghe Coșbuc: Lupta pentru neztâr-

3. Gr. V. Borgovan: Ionel, educația unui băiat bun.

4. Broșura: Adunarea generală a VI-a a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Brașov la anul 1862.

Broșura: Date și documente referitoare la conferința națională română ținută în Mercurea la 7 și 8 Martie 1869.

7. Andreiu Bârseanu: Colecțiune de poezii populare.

7. O carte a lui Nicolae Xenopol.

8. Gheorghe Simu: Zile negre.

9. Discursul de recepțiune ținut de A. D. Xenopol la Academia Română sub prezidența Majestății Sale Regelui despre Mihail Cogălniceanu.

10. O carte a lui Ioan Băilă.

11. V. A. Urechia: Rezultatele domniei lui Alexandru Moruzzi dela 1799—1801.

12. Discursul de recepțiune ținut la Academia Română sub prezidiul Majestății Sale Regelui de D. C. Ollănescu despre Vasile Alexandri.

13. O carte a lui Pamfiliiu Grapini.

14. Zaharie Antonescu: Autobiografie.

15. Discurs de recepțiune ținut la Academia Română sub prezidiul Majestății Sale Regelui de Nicolae Popea despre Andreiu baron de Șaguna.

16. Bartolomeiu Baiulescu: O carte despre necesitatea promovării industriei la Români.

On. Cameră!

Observ înainte de toate, că toate aceste cărți sunt în deobște folosite, unele chiar de decenii, și se pot afla în biblioteca fiecărui Român, care ține cât de puțin la cultură și pentru aceea le-am înșirat aci pe toate, ca Onorata Cameră și On. Guvern să aibă puțință a-și câștiga asupra lor informațiunile trebuitoare.

Cartea lui dr. Augustin Bunea despre episcopul Inocențiu Micu Klain, edată în Blaj la anul 1900, a câștigat autorului renume european pe terenul istoriografiei. Opu lui Gheorghe Coșbuc despre neztâr-nare e asemenea vestit și se ocupă cu războiul ruso-turc-român fără nici o referință la raporturile din Ungaria. Cartea de sub punctul al 3-lea de Borgovan e un studiu exclusiv pedagogic. Cea de sub punctul 4 e un raport despre adunarea generală a Asociațiunii Transilvane, cu statute aprobate de guvern. Cea de sub punctul 5 conține date despre conferința dela Mercurea. Cartea de sub punctul al 6-lea este o colecțiune de poezii populare de Andreiu Bârșan, vice-președintele actual al Asociațiunii și profesor în funcțiune la școlile din Brașov.

Cele de sub punctele 7, 9, 11 și 12 sunt conferințe referitoare la chestiuni din România, către ele două discursuri de recepțiune. Cea de sub punctul 8 este cartea indeobște cunoscută a unui preot român din Ardeal, fără nici o referință politică. Tot de așa natură sunt cele de sub punctele 10 și 13. Cele de sub punctul al 14-lea este o autobiografie. Sub punctul 15 este discursul de recepțiune la Academia Română al lui Nicolae Popea, fost episcop la Caransebeș, despre arhiepiscopul-mitropolit Andreiu Baron de Șaguna, iar cea de sub punctul 16 este cartea lui Bartolomeiu Baiulescu despre necesitatea promovării industriei la Români.

V'am făcut cunoscute aceste cărți, pentru ca și Onorata Cameră să se poată convinge despre aceea, că opurile și broșurile sequestrate sunt cărți indeobște cunoscute și folosite, autorii lor cea mai mare parte sunt bărbați renumiți, mai mulți dintre ei sunt în viață, și unii dintre aceștia sunt cetățeni ungari. Așa de pildă Andreiu Bârseanu, profesor în Brașov, Gheorghe Simu, preot undeva în Ardeal, tot cetățeni unguri sunt și Ioan Băilă și Pamfiliiu Grapini.

Vreau să constat acum următoarele: În înțelesul §-ului 567 din procedura penală pentru conținut, care cuprinde în sine criteriul crimei ori al delictului, nici o tipăritură nu se poate sequestra, decât numai la propunerea procurorului după arătarea efectuită ori deodată cu aceasta. Numai judele de instrucție ori judele de ocol este îndreptățit să ordoneze și să efectuească sequestrarea. Tot procedura penală stabilește ordinea, în care este a se procedea. În înțelesul §-lui 562 competență a procede este cea judecătorească de presă, pe teritoriul căreia s'a făcut tipăritura, iar dacă locul tipăririi este necunoscut ori ar fi în afară de teritoriul Statului-Ungar, este competență cea judecătorească, pe al cărei teritoriu locuiește ori petrece individul responsabil pentru tipăritură.

În înțelesul §-lui 13 al articolului de lege XVIII. din 1848, care este și azi în vigoare, se pedepsește autorul; dacă acesta nu este cunoscut, se pedepsește editorul; dacă nici acesta nu ar fi cunoscut, se pedepsește proprietarul tipografiei. Am înșirat toți articolii aceștia, pentru ca pe de-o parte să se dovedească faptul incontestabil, că intrarea în biserică a jandarmilor și a organelor administrative fără prealabilă încunoștințare a celor interesați și sequestrarea bibliotecii este cel mai mare abuz cu puterea oficială, dar totodată constituie vătămarea cea mai frapantă a dispozițiilor legii referitoare la produsele literare, de altă parte însă procedura judecătorească și a procurorului regesc este cea mai mare absurditate juridică.

Față de cărțile și broșurile înșirate adevărat nicio dată nu s'a pus în curgere procedură judecătorească; răspândirea acelor nicio dată nu s'a oprit. Astfel a pune în curgere procedură criminală în privința acelor, cari țin cărțile acestea în bibliotecile lor, este, blând zis, cea mai mare absurditate juridică. Căci dispozițiile legii sunt clare, o parte dintre autori sunt în viață și sunt cetățeni ungari, cei mai mulți editori ai cărților trăiesc și acum aici în patrie, ori dacă ar fi murit, acolo este proprietarul tipografiei. Astfel cartea de sub p. 1. s'a tipărit într-o tipografie din Blaj, cele de sub p. 3 și 8 într-o tipografie din Gherla, cea de sub 6 într-o tipografie existentă și acum în Brașov.

Dar mai presus de toate sustă adevărul, care adevăr se respectează doar chiar și în Rusia, că pentru vr'un product literar, care nu este judecătorește oprit, nu poate fi pedepsit acela, care ține acel product tipografic în biblioteca sa și îl împrumută altora.

Din toată procedura aceasta se învederează, că autoritățile de sub întrebare, prigonesc cultura română și cum este manifest din actul de acuză, toată procedura aceasta nu are alt scop, decât să smulgă din inima Românilor numele acelor bâr-

bați, cari și-au câștigat merite neperitoare întru luminarea și eliberarea neamului nostru. Ori cum s'ar putea explica acea vorbă a actului de acuză, că Inocențiu Micu Klain, Andreiu Baron de Șaguna au escelat în ura lor față de Maghiari și că aceia, cari preamăresc aceste figuri istorice, aceia agită, provoacă la răscoală și săvârșesc lesa majestate.

Observ, că Inocențiu Micu Klain, a fost apostolul bisericii gr.-cat. române, ale cărui merite le-au recunoscut regi și împărați, iar Andreiu Baron de Șaguna, arhiepiscop și metropolit gr.-ort. român a fost consilier intim, cel mai de încredere sfetnic al Majestății Sale, regeneratorul bisericii gr.-or. române, pe care credincioșii săi îl numesc „Marele Andreiu” și înaintea memoriei lui se închină românimă întreagă.

Acum doi ani am sărbătorit în mijlocul unor mari serbări aniversarea de 100 de ani dela nașterea lui și municipiul Sibiiului i-a onorat memoria prin aceea, că unei străzi i-a dat numele „Șaguna”.

Orce popor, numai până atunci trăiește, până când își cinstește pe bărbații săi cei mari. Românii trăiesc și vreau să trăiască și nu este acea putere pământescă, care ar putea smulge din inimele lor pietatea pentru bărbații lor cei mari.

Aduc aci în fața Onoratei Camere acest caz fără pereche, cazul de prigonire prin pătimășă ură a culturii românești, rugând guvernul în numele culturii și a civilizațiunii, ca de urgență să pună capăt acestor stări insuportabile.

După acestea adresez domnului președinte al consiliului, ca ministrul de interne și domnului ministru de justiție următoarea interpelație:

a) Domnului ministru de interne :

1. Are domnul ministru de interne cunoștință despre aceea, că înainte cu câteva luni în comuna Agârbiciu din comitatul Sibiiului organe administrative cu jandarmi, fără nici o încunoștințare prealabilă, în timp de noapte au intrat în biserică gr. cat. română de-acolo și biblioteca populară, aflătoare acolo, au sequestrat-o ?

2. Este dispus d. ministru, ca în afacerea aceasta să ordoneze cea mai severă cercetare și să dispună, ca aceia, cari au abuzat de puterea lor oficială, să fie pedepsiți cu cea mai mare asprime ?

b) Domnului ministru de justiție :

1. Are d. ministru de justiție cunoștință despre aceea, că procuratura re-

gească din Murăș-Oșorheiu cu flagranta vătămare a Ș-lui 13 din articolul de lege XVIII. 1848 a improcesuat și a înaintat acuză pentru agitare, răzvrătire și lesă majestate în contra preotului gr. cat. Ioan Botezan și învățătorului gr. cat. Ilie Câmpean, ca administratori ai bibliotecii populare din Agârbiciu, care a fost sequestrată ?

2. Are d. ministru cunoștință despre aceea, că în actul de acuză a procuraturii regești bărbații mari ai bisericii române, cari aparțin deja istoriei, sunt arătați ca dușmani neîmpăcați ai Maghiarilor ?

3. Aprobă d. ministru de justiție, ca procurorii regești cu manifesta vătămare a simțului de pietate în acte de acuze să timbreze pe bărbații istorici ai poporului român ca dușmani ai poporului maghiar și ca astfel pe față să agite în contra Românilor ?

4. Considerând, că procuratura regească a sequestrat opuri literare, ai căror autori, editori și proprietarii tipografiilor, unde au fost tipărite, sunt cunoscuți, și în contra administratorilor bibliotecii, pentru conținutul acelor cărți, a intentat proces de agitație, răzvrătire și lesă majestate, este dispus d. ministru să investigeze de urgență acest caz flagrant de abuz cu puterea oficială și să tragă la răspundere pe respectivul procuror regeș ?

5. Considerând, că procuratura regească se pare a porni cu toată greutatea și autoritatea puterii sale oficiale războiu de extirpare în contra culturii românești, — este dispus d. ministru de justiție a lua măsurile de cuviință, ca o astfel de încălcare a legii mai mult să nu se întâmple ?

6. Este în sfârșit d. ministru dispus să ordoneze, ca biblioteca sequestrată să fie redată imediat bisericii gr. cath. rom. din Agârbiciu ?

E ridicolă procedura procurorilor, că în acuzele lor numesc figurile istorice, așa pe Micu și pe Andrei Șaguna, de dușmani ai Ungurilor, de oarece noi pe aceștia toți îi vom stima. Și dacă

procurorii totdeauna îi prezintă trădători, lupta va ține vecinic între noi.

Datoria întâiului păzitor al legii, a procurorului, este, să aplaneze contrastele istorice, iar nu să le întetească.

Ministrii încă n'au răspuns la interpelarea d-lui Pop.

Membrii congregațiunii întruniți la Aiud, au expediat d-lui George Pop de Băsești următoarea telegramă de aderență:

D-sale D-lui George Pop de Băsești

Membrii congregațiunii comitatense a Albei inferioare întruniți la congregațiunea comitatensă își exprimă neștrămătată încredere față de comitetul central electoral al partidului național român, și vă asigură despre neclintita lor alipire. Totodată, în fața atacurilor, la cari au fost expuși în timpul din urmă trimite d-lor dr. Iulin Maniu și dr. Al. Vaida asigurarea sentimentelor de sinceră aderență și iubire.

Schimbări în corpul diplomatic. În Monitorul oficial de azi cetim următoarele: M. Sa împăratul a rechemat, la cererea proprie, pe marele ambasador actual dela Petersburg, contele Leopold Berchtold și cu prilejul acesta i-a conferit diamantele la marea cruce a ordului Leopold. Locul lui Berchtold a fost complinit prin contele Thurn-Valsassina Douglas.

Ambasadorul actual dela București prințul I. Schönburg-Hartenstein a fost numit mare ambasador la Vatican și cu prilejul acesta M. Sa i-a conferit dignitatea de consilier intim. În locul lui a fost numit, la București, ambasadorul actual dela Drezda, prințul Emil Carol Fürstenberg.

Schimbări s'au mai făcut și în diplomația dela Peking și Teheran. Ambasadorul actual dela Peking, cav. I. Kuczynski a fost rechemat iar în locul lui a fost numit dr. A. de Rosthorn, actualul ambasador din Persia. Nou ambasador la Teheran a fost numit Edmund Ottó consilier cl. I. de legațiune.

Afară de aceștia M. Sa a numit pe contele A. Nemes Hidvégi consilier cl. I. de legațiune de ambasador și ministru plenipotențiar și pe dr. A. Musulin Gomirjei cons. cl. I. de leg. ambasador și ministru plenipotențiar.

*

Croații. Eri, deputații croați, afară de contele Teodor Pejacevich au părăsit Budapesta și numai la sfârșitul dezbaterii pe paragrafi a budgetului, cu prilejul discuției de apropiație se vor întoarce, când apoi unul dintre ei va lua cuvântul, ca să expună precis atitudinea politică a deputaților croați și de-odată să răspundă la observațiile, făcute de unii deputați unguri în chestii referitoare la Croația.

Mignon

— Părinții și copilăria ei —

(Fragment din romanul lui Goethe: „Wilhelm Meisters Lehrjahre”, cartea VIII, cap. 9)

— Urmare —

II.

Fata murise. Gingașa copilă trăia supt îngrijirea unei femei bătrâne. Noi știam, că muzica și cântecul ușuraseră fratelui nostru o cunoștință mai intimă cu ea și fiindcă el ne provoca de repezite ori să-l desfacem de legăturile lui vechi cu biserica, pentru a încheia una nouă, era neapărat de lipsă să-i desvălăm cât se putea mai repede pericolul, ce-l amenința.

El ne aruncă o căutătură sălbatecă, disprețuitoare — „Păstrați-vă — exclamă el — poveștile voastre imposibile pentru copii și pentru nebunii creduli; pe Sperata nu mi-o veți răpi din inima mea; ea este a mea! Spuneți-mi, că nu are ființă înspăimântătoarea fantomă a voastră, căci ea m'ar îngrozi acum în zadar. Sperata nu este sora mea, ea este soția mea!”

El ne povestea extaziat, cum cereasca copilă îl conduse din starea izolării nenaturale de oameni către adevărata viață, că ei amândoi au aceleași sentimente și aceleași gândiri, și că el binecuvântă toate rătăcirile și suferințele sale, fiindcă ele îl ținură până atunci departe de femei, pentru că acum să se poată consacra cu totul celei mai dragălașe copile.

Noi ne îngrozirăm de descoperirea aceasta; ne dureau situațiunea lui și nu știam ce e de făcut; și pe lângă toate ne mai asigură plin de pasiune, că Sperata poartă un copil supt inimă. Duhovnicul nostru făcu totul, ce-i dicta datoria lui de duhovnic; dar prin aceasta răul se innăspri numai. Fratele meu critică cu violență legile civile, drepturile morale, raporturile stabilite prin natură și religie. Pentru el nimic nu mai era sfânt decât legătura lui cu Sperata, nimic nu mai era demn decât cuvintele „tată” și „mamă”.

— „Numai acestea, exclamă el, sunt naturale, toate celelalte sunt toane și păreri. Nu au existat popoare nobile, cari aprobară căsătoria cu sora? Nu-mi veniți cu zeii voștri!” țipă el. „Căci nu 'ntrebuințați niciodată numele lor, decât când voți să ne scoateți din minți, când voți să ne abateți din calea naturei, și când vreți să prefăceți prin o mișlească silnicie cele mai nobile porniri ale noastre în crime. Voi duceți cu sila victimele pe cari le 'ngropați de vii, la cea mai mare încurcătură sufletească, la cel mai rușinos abuz al trupului!”

— „Eu pot vorbi, fiindcă am suferit ca nici unul altul: dela belșugul celor mai înalte și dulci visări până la înfricoșatul pustiu al neputinței, al golului, al nimicirii și al desnădejdei, dela cea mai înaltă presimțire a ființelor supraomenești până la cea mai deplină necredință, necredință în mine însumi.

„Acest întreg înfricoșat cuprins al paharului cu marginea ademenitoare l-am băut, și ființa mea întregă fu otrăvită până în fundul inimii. Acum, când natura binevoitoare m'a vindecat

prin darul ei cel mai mare, prin iubire, când la pieptul unei ființe cerești, simțesc iarăși, că exist, că ea încă există, că suntem amândoi una, că din această legătură de vieți va răsări a treia ființă, care va zimbi privirilor noastre, acum sloboziți flacărele iadurilor voastre și ale purgatorului vostru, cari pot să atingă și să pustiască numai o imaginațiune bolnavă, și opuneți-le simțirii vii, adevărate și nezdruccinate a iubirei curate! Întâlniți-ne sub chiparoșii aceia, cari își înalță serioasele vărfuri spre ceruri, ieșiți-ne în cale pe potecile unde înfloresc lângă noi lămâii și portocalii, unde mirtul gingaș ne întinde florile plâpânde și atunci cutezați să ne înfricoșați cu mrejele voastre turburi, întunecate, urzite de oameni!”

Astfel stăruie el mult timp într'o îndărătnică neîncredere, și în urmă, cu toate că și noi, și duhovnicul însuși îl asiguraram de adevărul spuselor noastre, totuși el nu se lăsă ispitit de acestea, ci din contră exclamă: „Nu întrebați cruciș — și — curmezișurile interogațiilor voastre, nici capriciile și ordinațiunile voastre încurcate! Întrebați natura și inima voastră! Ea vă va învăța, de ce să vă înfiorați, ea vă va arăta cu cea mai mare asprime, asupra cărui lucru și-a spus ea blăstămul vecinic și irevocabil!”

„Uitați-vă la crini! Nu răsar, soț și soață, pe acelaș cotor? Nu-i împreună pe amândoi floarea, care i-a născut pe-amândoi? Și nu este crinul icoana nevinovăției și împreunarea lor frățescă nu-i aducătoare de rod? Dacă natura urgisește pe cineva, o mărturisește cu glas tare; ființa, care nu e menită să fie, nu se poate naște;

Din Zagreb se anunță, că situația e ne-schimbată. Presa încă tot mai discută vehement diferențele dintre declarațiile ministrului președinte și atitudinea banului.

Știrile din provincie spun, că în general rezolvirea propusă referitoare la chestia pragmaticele căilor ferate a făcut bună impresie.

*

Ministrii Khuen și Hazai în Viena. Din Viena primim știrea, că azi dimineață ministrul de honvezi Hazai Samu și ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry au sosit la Viena, unde vor pertracta cu guvernul austriac și comun în chestia timpului prezentării reformei militare. Prezintarea reformei militare va fi amânată, probabil, până la toamnă.

Politica bulgară și Macedonia. Evenimentele din Balcani preocupă foarte mult toate cercurile diplomatice în timpul de față și de aceea nu putem trece cu vederea cele ce scriu în această privință organele turcești.

Iată într'adevăr ce comunică din Sofia, corespondentul ziarului „Tasvir-Evkear“:

„Comitetul central macedonean revoluționar, sprijinit de guvernul bulgar continuă să organizeze bande chiar în Sofia. Bandele acestea astfel pregătite vor căuta să pătrundă la primăvară în Macedonia, ca să producă acolo neorândueli.

Întâlnirea regelui Ferdinand cu împăratul Francisc Iosif, a avut ca scop să sondeze care ar fi purtarea Austriei în cazul unui război între Bulgaria și Turcia.

Politica Bulgariei are ca scop să pândescă momentul oportun pentru ocuparea Macedoniei și părerea în general admisă de Bulgari, e că prin apariția chestiei Iemenului, acest moment a și sosit Bulgarii compară această chestie cu războiul anglo-bur și găsesc, că acum e timpul să se înceapă războiul cu Turcia. De aceea se organizează bandele, cari să provoace măceluri în Macedonia pentruca apoi să dea ocaziunea unei intervenții armate.

Însă împrejurările actuale din Balcani sunt de așa fel, încât obligă pe Bulgari să sondeze părerile sau ale Rusiei, sau ale Austriei.

și ființa, care trăiește în chip greșit, se nimește de timpuriu. Sterilitate, amară viață, stingere prematură, acestea sunt blăstămurile, semnele strictetei naturii. Ea pedepsește numai prin urmări nemijlocite. Iată, priviți în jurul vostru, și vă va bate la ochi ce e oprit, ce e atins de blăstăm. În liniștea mănăstirii și în haosul lumii sunt mii de fapte sfințite și cinstite, asupra cărora zace blăstăm. Ea privește cu ochi triști atât ușuratică pierdere de timp, cât și munca prea silită, puterea prea mare și belșugul, cât și lipsa și sărăcia; ea îndeamnă la măsură; toate raporturile ei sunt adevărate și toate efectele ei se îndeplinesc în liniște. Numai unul, care a suferit ca mine, are dreptul să se considere liber. Sperata este a mea; numai moartea mi-ar putea-o răpi. Rămâne ca voi să vă îngrijiiți de chipul, cum să mi-o pot păstra, și cum să pot deveni fericit! Acum imediat mă duc la ea, pentruca să nu mă mai despărțesc de ea nici-odată.”

El voia să se puie într'o luntre, ca să meargă în ea la Sperata. Noi îl reținurăm și-l rugurăm, ca nu cumva să facă pasul acesta, care ar putea avea cele mai îngrozitoare urmări. Ar trebui să se gândească, că nu trăiește în lumea liberă a imaginației și a gândurilor sale, ci într'o organizație socială, ale cărei raporturi și legi au primit caracterul de stabilitate al legilor naturii.

(Va urma)

Înainte de a obține consimțământul uneia din aceste puteri, Bulgaria nu poate întreprinde nimic. Deși stând astfel lucrurile, totuși guvernul turcesc nu trebuie să rămână surprins de plângerile zilnice pentru maltrătarile închipuite exercitate asupra Bulgarilor.

Iată de ce, pentru a se înlătura intrigele de felul acesta, Turcia ar trebui să atragă atențiunea Puterilor europene asupra organizării bandelor în inima Bulgariei, și guvernul să ia toate măsurile pentru întărirea cât mai serioasă a granițelor.”

*

Revoluțiunea albaneză. Paorta a trimis o notă circulară puterilor mari, liniștindu-le în privința războiului albanez și asigurându-le că în scurt timp o să pună capăt acestei revoluțiuni de nici o însemnătate. Faptele însă nici de cât nu îndreptătesc asigurările fudule ale guvernului turcesc.

Revoluțiunea azi a luat măsuri tot mai iminente. Aproape cincisprezece mii de revoluționari au îmbrăcat arma și trupele guvernului sunt silite să cedeze în fața puterii.

Locuitorii albanezi să alătură cu miile către resculați, cari înaintează glorios înspre Scutari. Garnizoanele din împrejurimea orașului Scutari sunt învinse și întăriturile ocupate. Călea răsvrătiților e însemnată cu sânge.

Între companiile militare și răsvrătiți zilnic se dau ciocniri crâncene, adevărate lupte în cari pe toată linia ies învingători răsculații față de batalioanele guvernului. Întreaga Albanie e în sânge, furia răsvrătiților nu cunoaște zăgazuri, dau mereu înainte irezistibil, așa, că guvernul numai cu sfârșiri mari va reuși să sufoace războiul.

Mâna aceia de oameni multe buclucuri îi mai face Turciei și puterii mari de odinioară nici până azi nu i-a succes să amutască acest cuib de vespă, cum le place unora să numească pe bravii Albanezi.

Intențiunea Turciei de a lua odată pentru totdeauna voia voinicilor albanezi să mai însceneze răsmiriță în viitor, e foarte serioasă; nu știm însă de își va putea împlini dorința de a supune Albania împărăției otomane.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 1 Aprilie.

Ședința se începe la orele 10¹/₄ a. m.Prezidează *Návay Lajos*.

Pető Sándor interpelează, pe ministrul de finanțe, în chestia podului de peste Dunăre dela Buda veche — Bulevardul Hungaria.

Contele Batthány Tivadar interpelează, pe ministrul președinte, în chestia fumană.

Deputatul naționalist d. dr. **Ștefan C. Pop**, interpelează pe miniștrii de interne și justiție în chestia sechestrării bibliotecii populare din *Agârbici*. (Interpeleția d. dr. Șt. C. Pop o dăm în întregime în altă parte a ziarului nostru).

Ajutorarea orașelor.

Baronul Mandorff Géza (justhist): Prezintă un proiect de rezoluțiune, ca să se trimită o comisiune parlamentară pentru constatarea ajutorării orașelor.

Hoványi Géza (gubernamental): Guvernul recunoaște îndreptățirea ajutorării orașelor, dar, crede, aceasta nu se face în interesul orașelor, ci în al bunei administrații.

Preszly Elemér (justhist) întreabă pentru ce e de lipsă comisarul de țigani, care oficiu încă e luat în buget.

Chestia naționalităților e una dintre cele mai grele chestii.

Cere pedepsirea mai aspră a falsificătorilor de alimente și urgitează regularea ajutorării orașelor.

Nu primește bugetul resortului de interne.

Szuhányi Ferencz (gubernamental). Regularea lefurilor slujbașilor orășenești și comitatensi e în interesul bunei administrații, iar cea din urmă e de lipsă, ca să se contenească agitațiile naționaliste și socialiste.

Presa, care stetea în serviciul scopurilor ideale, azi mai mult e afacere și de aceea învingerea concurenței băjbăe în senzații, descoperiri și minciuni sfruntate. Aduc ca exemplu un articol recent de ziar despre evenimentele dela Ökörítő.

E mai scandalos să scrii astfel de calomnii, decât să nu împarți ajutoarele.

Dar nu putem să facem nimic în contra ziaristilor, de-oarece ei sunt cei mai puternici, ei sunt interpreții adeseori poate Svengali-i opiniei publice. Ar trebui căutat un mijloc pentru înfrânarea abuzurilor presei.

Súmeği Vilmos: *Presă ar trebui statificată!* (Iaritate ironică).

Szuhányi Ferencz: Vorbește despre situația slujbașilor dela administrație.

Primește bugetul.

Camera se suspendă pe 10 m.

După redeschiderea ședinței ia cuvântul

Huszár Károly, care răspunde la atacurile lui Szuhányi în contra presei.

Scrisori din Viena

— La disolvarea parlamentului —

Când scriem aceste șire, primul parlament al Austriei, ales pe baza votului universal va fi disolvat.

A vegetat dintr'atâta acest parlament, încât moartea lui n'a mai surprins pe nimeni. Viața lui a fost de mult numai aparentă, iar disolvarea lui a trebuit să urmeze în urma hărțuierilor interne provocate de toate partidele parlamentare.

Dacă în alte țări domnesc astfel de stări haotice, se retrage guvernul ori se disolvă parlamentul. O retragere a ministerului Bienerth ar fi fost fără nici un folos, pentrucă un alt guvern s'ar fi găsit tot în fața unui parlament fără majoritate, pe care să te poți bizui și astfel nu putea se conduce cu succes nici acesta destinele Monarhiei.

De aceea e nemotivat, ca disolvarea parlamentului să fie pusă în contul obstrucției Cehilor, dimpotrivă disolvarea este a se ridica la stările generale, cari domn'au în viața parlamentară.

Și nu trebuie să ne prindă de fel mirarea. Pentrucă, dacă privim la majoritatea din Ungaria, vom observa, că și aici încep a se arăta semnele unei desbinări în sânul partidului muncii.

Cauza e, elementele eterogene, din care este compusă și cari nu pot conveni asupra sufragiului universal. Același lucru stă și despre Austria. Partidul social creștin, național german, polon, italian și grupul Românilor din Bucovina au putut forma majoritatea pe un timp anumit, dar nici decât pe un timp mai îndelungat, pentrucă sunt mai multe și mai puternice diferențele, decât interesele comune, cari să-i împreune.

Cu tot respectul încunoscintez stim. public român, că am deschis în ARAD, strada Kossuth nr. 66 un

salon de croitorie pentru bărbați,

unde pregătesc cu pricepere și gust neîntrecut tot felul de vestimente pentru bărbați și uniforme preotești. În urma studiilor făcute în străinătate sunt în situația să satisfac ireproșabil cele mai pretențioase gusturi.

Rugând sprijinul binevoitor
semnez cu distinsă stimă

GEORGE MARIȚA

croitor de uniforme și haine bărbătești.

AVIZ!

Invrăjbirea în sânul partidelor n'a cruțat nici un partid, s'a înstăpânit atât în cele guvernamentale, cât și în cele opoziționale.

La dreptul vorbind, în Austria nu se poate zice, că ar exista partide conduse de principii mai înalte politice. Ba nici chiar hotarele naționale nu sunt bine fixate între dânsele. Căci în sânul partidelor naționale se formează iarăși grupe de diferite nuanțe din considerațiuni economice etc. Partidul social-democrat se divizează de asemenea după naționalități.

Anomalia aceasta provine din nerezolvirea chestiei de naționalitate din Austria și din formele actuale ale dualismului.

Alegerile noi nu vor schimba nimic, în ce privește situația parlamentară din Austria, ci întregul sistem de guvernare va trebui așezat pe principiul autonomiei naționale. De aici scepticismul politicianilor mai înțelepți în fața dizolvării parlamentului.

Partidele germane și cehe vor intra cu siguranță mai tari în parlament, lupta și frecările din trecut vor începe din nou. Și se va dovedi atunci, că nu numai partidele și programele vechi, dar chiar și formele constituționale de azi și-au trăit traiul.

Urmarea va fi, că se vor înmulți tot mai mult aderenții principii profesorului Aurel C. Popovici, dupăcare singura cale mântuitoare este prefacerea federală a Monarhiei după autonomii naționale. Votul egal și secret a fost numai un pas spre aceasta.

CORESPONDENȚE DIN ȚARĂ

Scrisori din Budapesta

Discuția bugetului — Hipohondrie poetică — Prileje rare — D. Khimon Loghi în Budapesta — Un „succes“

În fine, după vre-o câteva zile de desbateri monotone, caracteristice pentru parlamentul din Ungaria, discuția în general a bugetului s'a terminat. Opoziția a mântuit cinstea partidului, că a reușit să omoare câteva zile. Era și vremea, căci deputații și-au exhaustat deabinelea capitalul, ce părea neseecat, al cunoștințelor, argumentărilor.

Și totuși în sesiunea actuală au fost puse în discuție mai mult, ca altădată, cele două probleme mari: chestiunea naționalităților și votul universal, — ca două chestiuni dela a căror justă, adevărată rezolvare depinde și realizarea statului al adevăratei constituțiuni democratice.

Asupra primei chestiuni s'au rostit mai toți oratorii, între ei exponenții cei mai de seamă de diferite nuanțe ai politicii actuale maghiare. Și dacă soluțiile aflate sunt cu mici abateri la fel, apoi faptul, că toți politicienii unguri îi dau importanță, denotă însemnătatea ce o are această chestiune pentru întreaga țară, însemnătate, care nu se mai poate trage la îndoială.

Chestiunea votului universal a putut să desbina în două, chiar partidul popular așezat pe baze clericale, designând de acum contururile celor două partide mari, cari vor sta față în față: partidul reacționar, feudal și partidul democrației.

În ambele chestiuni s'a rostit forul, poate cel mai competent, de a reprezenta *democratismul* în Cameră: partidul naționalităților prin d. dr. Vaida și dr. Șt. Pop.

Și d. Vaida, al cărui discurs pentru noi e de o însemnătate epocală, a arătat legătura strânsă dintre ambele probleme: una nu se poate rezolva fără cealaltă. Democratismul adevărat, nu acela pe care îl fățărăsc și juszthiștii, pretinde și o justă realizare a drepturilor naționalităților, dar aceasta numai așa e posibil, dacă se va introduce votul universal nereștrâns, ca să se rostască poporul asupra acestei chestiuni.

La discuția pe paragrafe a bugetului, care s'a început deja, vor lua parte pe rând depu-

tații naționaliști, precizând punctul de vedere în amănunte al acelui partid, care deocamdată e *singurul* reprezentant al voinței nefalsificate a poporului.

„Tribuna“ sub masca premenirei și curățirii moravurilor noastre publice umple coloanele sale cu debuturile naive ale unor tineri, cari fac carieră politică și literară cu idei și imagini prinse de prin suburbiile orașelor.

„Părerii libere!“ Par'că cineva se naște cu păreri formate. Părerile le formează mediul, lectura, educația și atâția alți factori. Citesc bunăoară proza nemistuibilă a „Tribunei“ și mi-se formează o *păreră* — dacă nu e un fond moral, un mediu sănătos, care să facă o selecțiune în părerile, cari se întipăresc în sufletul meu. Citesc mâne, citesc poimâne, citesc în fiecare zi același ziar și părerile mi-se cristalizează.

Și iată-l acum pe acest tinăr cu păreri formate din ziare, cu cultura sufletească câștigată din „Tribuna“, cum emite păreri originale, cum vorbește despre „premenire“, despre „forțele tinerești“, despre „idealismul tinerilor“, despre „bătrânii ramoliți“, cari trebuie să se retragă etc etc.

Dar acest tinăr are ambiții literare, Doamne, cât va câștiga nația, dacă va scrie și el o corespondență!..... Și tinărul nostru se face corespondent. Acum încep aiurările politice. Frazele curg, vorbele plesnec, imaginile se îngrămădesc și din această zăpăceală de vorbe înțelegi, că tinărul nostru face critică socială. Psihiatria numește această boală: „hipohondrie“ poetică. Dar corespondentul merge mai departe. Din coloana ultimă el ajunge mai înainte, pân' la articolul de fond și o-muse, tinărul nostru scrie un articol de fond: „Coana cu ciorapi de lemn“ sau „Vin tăciunarii“ titlul nu împoartă, principalul e „succesul“.

E o parte aceasta din psihologia anonimilor din tuță, cari iscălesc „Un student și Un alt student“ în „Tribuna“ (15 Martie), în care acești domni, — vezi doamne în numele tinerimei (care a invitat la o „convenire“ pe Domniul dr. Mihali, Vaida, Pop și Suci) — înjură în termeni nedemni pe distinșii oaspeți ai tinerimei.

Sutem convinși, ca tinerimea română din Budapesta, abstragând excepțiile, va ști să pună la locul lor pe acești domni, cari abuzează de numele tinerimei pentru a băngări clipele cele mai frumoase de avânt sufletesc ale aceleași tinerimi.

Cât de rare sunt pentru un muritor ocaziile de a sta de vorbă cu un *artist* mare al neamului, care a întrupat în opera sa *tot*, ceea ce au gândit și simțit părinții, înaintașii tăi, tot, ceea ce se numește în tine simțire adevărată, ceea ce vor gândi, simți generațiile, cari vin; care a pus în operele sale *sufletul* neamului, al omenimei din care o părticică trăește și în tine. Să șezi alătura de „maestrul“ — Caragiale, în nemijlocita lui apropiere, să-l ascuți, ore..., ore, cari par'că trec prea repede, să trăească în tine în momentul acela un sentiment mare, un gând, care în viața ta zilnică de mediocer nu-l mai găsești, nu te mai caută... Un poet mare, care știi, că e al neamului tău.

În deosebi nouă Românilor, cari ne aflăm în acest oraș străin nu ni se prea înbină prilejul acesta fericit.

De câteva ori a fosf „maestrul“ în trecut prin Pesta și a petrecut o seară în mijlocul tinerimei... cea mai plăcută seară pentru tineri.

Zilele trecute a fost în Pesta cunoscutul pictor român Kimon Loghi, cunoscut publicului și din picturile sale reproduce de revista „Luceafărul“, din anii trecuți.

E vorba acum, ca tinerimea artistică română să expună picturile cele mai de seamă la expoziția, ce se va aranja în Pesta.

D-nul Loghi a cercetat și parlamentul. Ochiul de artist imediat a putut distinge, ceea ce e lux, risipă de colorii, de aur și ceea ce e artă. Admiri cupola, interiorul, dar sufletul îți rămâne rece.

Picturile sunt făcute cu gesturi largi, cu colorii multe... opera pictorilor de mâna a zecea. Sculpturile regilor unguri sunt făcute iarăși după același calapod. Sunt chipeși, aceleași trăsături, linii, fețe moarte... dar nu găsești arta. Ferestrele îți fac impresia celor dela berărie...

Cât de ușor e să distingi *arta*, de aceea ce nu e artă, când îți explică un artist.

D-nul dr. Alexandru Acs, cand. de adv. a depus zilele trecute censura de avocat cu *unanimitate*. Cine știe, cât de greu e să faci censura înaintea unei comisii, care te examinează așa de sever, mai ales când ești Român, acela va ști să aprecieze acest succes.

Trimitem din partea noastră d-lui dr. Acs felicitări, pentru cinstea adusă neamului.

Acesta-i un „succes“ adevărat, cum ar zice Caragiale.

Domnul Acs își va deschide cancelaria în Krasna.

Coresp.

Din Blaj

Corespondentul nostru din Blaj ne scrie următoarele:

Lipsind vre-o câteva zile din Blaj, abia acum aflu, că izvorul tuturor obrăznicilor și a minciunilor, poreclit „independentul tinerilor oțeliți“ din Arad, publică în nrul 57 o notiță intitulată: „Pentru Românul“ și iscălită „Manfred“, pretinsul său corespondent din Blaj, care bag seama nu are altceva de lucru, decât să publice cele mai nerușinate minciuni și injurii, demne de cel mai ordinar cocș. Și nu înțeleg peste tot cum să pot demite „eroii din tufele Aradului“ la un așa rol mârșav, să fie adecă buciunătorii tuturor stupidităților și să publice în coloanele ziarului lor toate bazaconiile și spurcăciunile tuturor trași-împinșilor din lume!

Poate ași fi trecut cu vederea murdăriile analfabetului „Manfred“, dacă între altele nu ar fi avut intențiunea, ca să-și descarce întreg capitalul de ură și venin asupra modestei mele persoane, pe care mă asemănă cu un oare care Valer Bora, student la liceul românesc de aici, fapt, care-l îndeamnă să someze pe directorul liceului, ca să ieie măsurile de lipsă...

Nu sunt Valer Bora, domnul meu ci sunt altcineva, care te cunoaște perfect de bine pe d-ta și care are îndrăzneală să-și exprime mirarea în acest ziar pe cale publică, că cum nu-ți crapă obrazul de rușine să murdărești cinstea acelor. Cârora d-ta, nu ești vrednic nici să-le privești în față? Nu te rușinezi d-ta, un „desvâlguit-năstruțnic“ să numești pe un bărbat, ca A. C. Popovici „sommambul“? Iar scrierile lui documentate și de o înaltă capacitate politică „bagaj de fleacuri și trivialități“?

Și cum ajungi d-ta să bagatelizezi autoritatea ziarului brașovean „Gazeta Transilvaniei“ numindu-o „Baba cloanță“ și a ziarului autorizat al partidului național român, ori vrei să zici, că partidul național nu are dreptul să-și aibă ziarul său autorizat, cum au „oțeliții desvâlguiți“? Iar dacă totuși frunțașii neamului românesc, cu excepțiunea d-lui dr. Oncu, au hotărât înființarea ziarului „Românul“ la Arad, afli d-ta și cei din jurul „Tribunei“, că au comis un păcat strigător la ceriu? Dar ce să-ți mai pun întrebări, căci sunt pe deplin convins, că nu ești capabil a răspunde cu mintea d-tale?!

Am finit numai să-ți dau acest răspuns, ca să știi, că nu sunt student și nici nu „asaltez la simpatia Verneștilor“, ci numai am scris corespondența mea din nrul 54 al acestui ziar, drept desmintire a afirmațiilor dtale din „Nebuna“, că adecă „Românul“ și „Baba cloanță“ nu se bucură de nici o simpatie aici în Blaj, că nime nu le cetește și că lumea de aici desaproabă ținuta partidului național român, ceea ce nu corespunde adevărului, dat fiind faptul, că lumea românească de aici s'a scandalizat pân la culme, de nebunia „tinerilor oțeliți“, cari în ziarul lor atacă fără

Magazinul de haine pentru dame și copii al madamei

STERN CECILIA

ARAD, strada Forray Nr. 2.

Recomandă în atențiunea binevoitoare a onoratului public cumpărător **asortimentul bogat din cele mai elegante bluse, halat, poale (pulpane) și costume femeiești** găsite în saloanele proprii. □□□□□□□□□□

Prețurile cele mai favorabile!

Comande după măsură execută prompt și cu gust. Haine de doliu gată în 4 ore.

crutare și fără excepție pe toți fruntașii cari formează cununa neamului nostru nenorocit. În Blaj — susțin și de astă dată cu toată tăria și convingerea mea — că toți românii, cu sentimente curate și dornici de pace condamnă faptele nesocotitelor și mincinoșilor dela „Nebuna”.

Când românii adevărați (căci sunt și de cei neadevărați) de aici au cetit murdăriile celor dela „Tribuna” referitor la persoana celui mai integru, mai serios și mai pronunțat apărător al intereselor noastre naționale, cum e dr. Iuliu Maniu, și acum în urmă referitor la persoana ilustră a dlui dr. Al. Vaida, — mărturisesc sincer, că au rămas în cea mai adâncă decepție. Nu mai avem cuvinte, cu cari să desaproabe mișelile celor grupăți în jurul „Tribunei”.

Mi-ar plăcea să-mi spună la acest loc, că respondenții „Nebunei” din Blaj și de aiurea, dacă sunt mai curați în sentimente, au jertfit mai mult, sunt mai dreți în expuneri și mai destoinici „copiii” nepricepuți și „analfabeți” dela „Nebuna”, decât dr. Maniu, dr. Vaida, A. C. Popovici etc.?

Să-mi spună mie ori și cine la acest loc, dacă e întinat cu păcate naționale un dr. Maniu, despre care chiar și d. Ciura știe, că împărțind anul în patru părți, trei părți e dus din Blaj și abia a patra parte din an își culcă capul pe pernă?

Zc: trei părți din an, dr. Maniu e tot în drum alergând, ostenind și jertfind mai mult chiar decât isputerile sale, pentru salvarea intereselor naționale, și dobândirea unor zile mai senine, pentru oropsitul nostru neam! De asemenea și dr. Vaida, care spuse mai zilele trecute în Pesta, că-și jertfește chiar și zestrea fiicei sale, pentru cari expresii, un descroierat și tras-impins din Pesta, râde și-și bate joc în „Nebuna” dela Arad.

E frumos aceasta iubiți Români, ca adevărați toți nespălații și toți copiii murdari să-și bată joc de niște bărbați ca dr. Maniu, dr. Vaida, St. C. Pop, Goldiș, etc.?

Pentru atari porcării deschide „Tribuna” coloanele sale?

Dacă acei descroierați află păcate naționale și la Maniu, Vaida, Vlad, etc. și doresc, că aceștia-s păcătoși din acest punct de vedere, atunci imi vine să strig, că și Dumnezeu e cu păcate!

Acum se miră cei dela „Nebuna”, că și „Românul” se apără contra atacurilor nevrednice ce-i vin din partea ei, dar nu vrea să recunoască, că „Românul” dela înființarea lui, până mai zilele trecute, nu a publicat o singură slovă la adresa „Nebunei” iar d. Goldiș le-a spus, că pentru ei „nu mai e acasă.” Când însă „copiii” dela „Nebuna” nu mai puneau sfârșit insinuărilor tendințioase și gălăgiilor, și că număr de număr, jumătate materialul de citit al „Nebunei” era îndreptat în contra d-lui Goldiș și a soților săi de luptă, precum și a partidului întreg, zău, s'a văzut silit să se apere și să-și deschidă coloanele contra acestor dușmani neîmpăcați.

Și-acum spre încheiere, pentru ca să vadă „copiii” din Arad, că „Românul” se bucură totuși de o mai mare simpatie, de cât ziarul lor, amintesc un mic episod din serile trecute:

Eram în casina românească mai mulți intelectuali: profesori, avocați, universitari etc., fiecare având ceva ocupație:

Intr'un colț ședea un profesor, care cetia tocmai „Tribuna” dela Arad. Acest profesor, mai anii trecuți era cel mai nedespărțit tovarăș al moderatilor și — pe vremea examenelor — al lui Șeghescu, cu care de altcund avea de lucru. Il știam și cunoștiam ce fel de român era, mai cu seamă, pe vremea, când era Șeghescu în Blaj. Nici la o constătuire nu l-am văzut de când sunt în Blaj (de 25 ani). N'a luat parte la nici o adunare națională, precum nici parte activă la luptă, pentru „desrobirea” noastră. Cu toate acestea, în seara acea, după ce a cetit „Nebuna” unde tocmai terfelea autoritatea d-lui Maniu din partea d-lui Oncu, care îl invinuieste, că dânsul (Maniu) ar fi cauza la starea critică în care ne aflăm, că toată neînțelegerea dintre partid și „Tribuna” e opera d-lui Maniu, pentru care fapte îl face responsabil înaintea întregii lumi românești, promițând, că va dovedi dânsul (Oncu) cine-i Maniu, când a isprăvit de cetit zic, să uită odată lung prin sală, apoi cu un ton desperat zice: „Acum duce-văți dracului nebunilor! Nu știu și Oncu ăla ce vrea? Acum la bătrânețe se face de răs, caraghios, ori cum să-i zic? Cum dracu

se lasă el sedus de nepriceperea amărăților din jurul „Tribunei”. Dacă și de Maniu se leagă, apoi — să mă ierte lumea — is proști cu toții. Doar ăsta (Maniu) oameni buni, când moare, moare pe drum și de mai ține mult lupta asta națională, își pune sărăcia după cap!”

Am ascultat liniștit și mi-am zis: Toate s'au schimbat! Las în judecata bunilor cetitori, dacă acum se bucură mai mult de simpatia românilor „Tribuna” ori „Românul”, de care își bate joc analfabetul din Blaj.

Când inchei corespondența mea observ, că numele d-lui Ciura l-am amintit absolut numai, ca să se convingă cei dela „Tribuna”, că totuși e mai respectat Maniu, decât „copiii” de acolo și asta o poate afla dela colaboratorul lor literar d. Al. Ciura simpaticul nostru novelist.

Blaj, Martie 1911.

(v.—b.)

Din Cluj

De ce mijloace e în stare să se folosească „Tribuna” pentru seducerea publicului românesc

Zilele trecute, un corespondent de aici al „Tribunei” a insultat în numele Tinerimei pe acei bărbați ai neamului nostru, cari tocmai i-am ales de patroni ai concertului, ținut în 5 Martie n. cu scopul, ca să seducă lumea românească, să arete, că tinerii studenți, nu mai dau nimic pe „bătrâni ramolți”, ci toți sunt pe partea „Tribunei”. Tinerimea universitară și-a spus cuvântul într'o declarație din Nrul 57 al „Românului”.

Dar nu numai acum în urmă, ci și de altă dată „Tribuna” s'a folosit de astfel de mijloace murdare, căci iată ce putem ceti în Nrul 269 din „Tribuna” 1910:

„Din sânul tinerimei universitare române din Cluj ni-se scrie: Cred, că zilele critice ce le trăiește acest popor nefericit, grație conducerii „bărbătești” nu va va abate dela calea cea bună ce ați apucat, ci din contră, cu mai multă putere inimile tinere, vor pune pe hârtia tiparului, ca până acum tendințele de progres și înaintare.”

Tot în Nrul acela zice „Tribuna”:

*

„Dela d. Vasile Ocnariu din Macoviște, un avocat nou ni-se scrie:

„Vânt de primăvară a sosit și pe la noi... rog deci, cu stimă să binevoiți a-mi trimiteți și mie mult prețuita „Tribună”. Adecă cum? „Tribuna” în loc de a zice „primim dela un student” etc., spune „Din sânul tinerimei universitare din Cluj ni-se scrie, ca să vadă publicul, că „din sân” i-se scrie, adecă în numele tuturor studenților. Ce i-s'a scris „din sân”, am văzut în declarația tinerimei din Nrul 57 al „Românului”.

Trec la scrisoarea „unui avocat nou” din Macoviște, care ar fi colegul meu Ocnariu. D. Ioan Ocnariu, stud. în drept de anul prim, mi-a declarat pe cuvântul său de onoare, că nici dânsul, nici frate-său Vasile, care e comerciant n'au scris absolut nimic la „Tribuna” „despre vânt de primăvară”, ci a trimis pur și simplu abonamentul, iar cetind în „Tribuna”, că-i „un avocat nou”, le-a trimis o rectificare, pe care „Tribuna” n'a voit să o publice nici până astăzi. Acestea le-am avut de spus pentru ca să se știe.

Un student.

Din Coștei

O zi de mare bucurie a fost ziua de Luni, 14/27 Martie, pentru fruntașa comună Coștei din Valea-Cărașului: a fost sărbătoarea nădejzii într'un viitor mai bun. A fost ziua cea mare, în care Reuniunea de cetire și cântări din Coștei a văzut întrupându-se idealul ce l-a urmărit ani dearândul: punerea petrii fundamentale la Casa Națională, cea dintâi care a început a lua ființă în Bănat. Deși era zi de lucru, întreaga comună îmbrăcase veșminte de sărbătoare. La orele 11 a. m. s'a început ritualul sfințirii prin preoții locului: Avram Corcea, Alexandru Guga și Victor Trailovici. Dealungul șanțurilor săpate pentru temelie s'au postat școlarii dela cele trei școli confesionale ortodoxe din loc. În acordurile imnului „Impărate ceresc” doi preoți tămăduiește temeliiile, apoi urmează sfințirea apei. Răspunsurile liturgice le cântă corul Reuniunii. Adâncă impresie fac cuvintele Evangheliei citite: „Părinte... arătat-am numele tău oamenilor pe cari i-ai dat mie din lume; ai tăi erau, și mie i-ai dat pe ei, și cuvântul tău au păzit. Acum au cunoscut că

toate câte ai dat mie dela tine sunt. Că cuvintele care ai dat mie, le-am dat lor: și ei le-au primit... Eu pentru aceștia mă rog, nu pentru lume mă rog, ci pentru aceștia pe cari mi-ai dat, că ai tăi sunt. Părinte sfinte, păzește-i întru numele tău, pe cari mi-ai dat, ca să fie una precum și noi”. După stropirea petrei fundamentale cu apă sfințită, se citește actul comemorativ:

„La anul 1911, luna Martie, săptămâna IV-a din păresimi, ziua Luni 14/27, s'a pus petra fundamentală la Casa Națională din comuna Coștei, cercul Vârșei, Bănatul Timșan, care se ridică pentru cultura poporului nostru prin stăruința și ajutorul Reuniunii de cetire și cântări și a Sfintei Biserici dreptcredincioase române din Coștei...” (Urmează membrii Reuniunii cu numele și subscrierile celor prezenți). Actul acesta se așează într'un tub de sticlă, și preoții îl pun în petra fundamentală rostind cuvintele: „Intemeiază-se Casa aceasta întru mărirea lui Dumnezeu și spre luminarea poporului nostru, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, amin”. Citindu-se apoi o frumoasă rugăciune, preotul Avram Corcea rostește o cuvântare însuflețită, zicând cam următoarele:

De mult așteptat-am această zi. De ani de zile cea mai ferbinte dorință a noastră a fost să vedem înălțându-se Casa Națională a comunei noastre Coștei. În atâtea conveniri, preocupăția noastră de căpetenie a fost: Casa Națională. În atâtea adunări generale ale „Reuniunii noastre de cetire și cântări”, în atâtea ședințe ale comitetului acestei Reuniuni, în atâtea convorbiri private, dorința noastră a format aproape unicul obiect: Casa Națională.

Și iată, că am ajuns astăzi ziua, ca să putem pune temelie. Bucuria noastră e mare. Însemnată e această zi pentru noi și pentru întreaga noastră comună. Dar nu numai pentru noi și pentru comuna noastră e însemnată această zi, ci pentru tot aretul acesta, pentru întreg colțul acesta de țară, căci noi avem norocul a fi cei dintâi, cari suntem în stare a ridica cea dintâi Casă Națională în Bănatul-sudic.

Se ridică prin Casa aceasta așezământul, care va adăposti cele mai scumpe comori ale noastre. Căci, ce ridicăm noi astăzi? Ridicăm altar, unde vom aduce jertfele cele mai curate pentru idealul nostru. Aici vom cultiva dulcea noastră limbă, sfânta noastră credință, bunele obiceiuri strămoșești, portul nostru pitoresc, jocul mândru și cântarea, doina noastră fermecătoare, frumoasa artă românească.

Ridicăm școală poporului nostru, școală a tinerimei, dar și a bătrânilor, școala tuturor celor buni, fără deosebire de vârstă, de stare și de sex. Aici vom învăța iubirea — cel mai nobil sentiment — al nației noastre, a trecutului furtunos al neamului nostru mult cercat, vom învăța statornicia în credință, în trăinicia acestui neam, și nădejdea mândră în viitorul de aur — care trebuie să vie.

Aici se vor aduna toți oamenii de bine pentru a sfătui, a chibzui tot ce-i bun și folositor pentru întreaga obște, pentru comuna și scumpa noastră patrie. Iată chemarea măreață a acestei case. Și atârnă numai dela voința noastră, ca noi să îndeplinim această chemare. Îndeplinindu-o tot sufletul va binecuvânta această zi și binecuvântată va fi fiecare petricică, fiecare cărămidă, fiecare pârțică ce o punem pentru ridicarea acestei case.

Înalțe-se deci falnic această Casă Națională spre înălțarea comunei noastre și spre înălțarea scumpului nostru neam românesc. Amin.

Apoi preotul Alexandru Guga apelează la sprijinul tuturor Românilor de bine să dea mână de ajutor la săvârșirea lucrării începute. Preotul Victor Trailovici citește telegrama viceprezidentului Reuniunii, Patrichie Rămneanțu, care fiind absent din comună pe această cale ia parte cu sufletul la serbarea poporului.

Corul Reuniunii intonează imnul unirii „Pe al nostru steag”, iar orchestra zice: „Deșteaptă-te Române”, în care timp se stropesc credincioșii cu apă sfințită. După terminarea ceremonialului, preoții și învățătorii împreună cu poporul s'au întrunit în localul vechi al Reuniunii, unde s'a încheiat praznicul de bucurie.

A fost o zi mare, o zi frumoasă, o zi de înălțare sufletească, în care și cerul par'că voia să prăznuiască împreună cu pământul. Dumnezeu să ne ajute ca să putem prăznuir în curând și săvârșirea lucrării începute.

Z.

Litere — Arte — Științe

DOUĂ PLUTE.

*Inaintea casei noastre
Stau de pază două plute,
Sentinele credincioase
De demult din vremi trecute.*

*In vestmânt de frunză verde
Țin priveghi și zi și noapte,
Legănat-e-n cântec molcom
De-ale vânturilor șoapte.*

*Vârful lor înalte
Văd și sate și hotară
Și vor fi văzând atâția
Calători pe drum de țară.*

*Noaptea stau la sfat cu luna
Și cu miile de stele;
Dimineața, zorii zilei
Le sărută-ntâi pe ele.*

*Lor se tânguie zefirul
Nime-n lume să nu-l știe
Pe când păsări călătoare
Lor le-aduc întâi solie.*

*De le-am înțelege graiul
Multe taine ne-ar ști spune,
Întâmplări din timp de pace
Și din vremuri cu furtune.*

*Ele ar povesti cu jale
Și de-o dragoste curată —
Chip frumos apus în stele...
Ce nu-l uită niciodată.*

Aurelia Pop.

Concertul d-nei Lucia Cosma la Viena

La sfârșit de sezon, totuși înaintea unui public ales și cum nu și l-ar fi putut dori mai distins, a cântat d-na Lucia Cosma în Sala Bösendorfer din Viena. Program foarte frumos, care poartă nota personală a artistei: aria Paminei din „Flautul fermecat” al lui Cherubin din „Nunta lui Figaro” de Mozart, trei cântece de Schubert, maestrul creator al „lied”-ului german clasic, — ca să-l numim cu numele lui original, acceptat deja demult și de Francezi,* trei de Hugo Wolf, cel mai mare dintre urmașii lui Schubert (firește, alături de Brahms, ale cărui cântece minunate sunt de altă natură), câte unul de Robert Fischer, Friedrich Mayer, de doamna Berta Bock din Sibiu „Dornöschen”, care denotă mult talent; din școala franceză de Cesar Franck, Bizet, Massenet, Charles M. Widor, H. Bemberg: totatătea capodopere de gingășie, de sentiment ce variază, — dela „Cântecul de leagăn” al lui Schubert până la grandioasa „Procesiune” de Cesar Franck, ce face parte dintr-o compoziție mai mare, — între grațios și sublim, dar totdeauna cu fineță delicată și măsură desăvârșită în expresiune, și care nu pot fi tălmăcite cu mai multă artă, decât cum le-a cântat Lucia Cosma, prezentându-le prin individualitatea sa congenială caracterizată prin aceeași nobleță în gust și discrețiune în interpretare. Pășind încet și intim, artista nu își forțază persoana sa înainte, și nu provoacă prin nici un gest efecte ușoare, ci lasă ca operele, ce predă să impună, așa cum se strecoară prin sufletul ei, prin valoarea lor originală. Desigur această concepție de interpretare nu este cea mai ușoară, nici cea destinată a fi apreciată de publicul mare.

Având un auditor priceput, d-na Lucia Cosma a fost mult aplaudată, îndeosebi după cântecele de Hugo Wolf, „La Captive” de Widor și după grațioasa Serenadă de Massenet. Afară de program, artista a cântat o doină românească: „S'a dus cucul de pe-aici...”, care a

* Cp: Ed. Schuré: Histoire du lied ou la chanson populaire en Allemagne. Paris 1868.

plăcut și publicului străin, apoi de încheiere, „Ave Maria” de Tosti.
D-na Lucia Cosma este, în genul său, cea mai desăvârșită artistă. C. N.

Gronica feminină.

Pentru-ce nu se însoară bărbații?

II.

Am zis, că cele mai multe mame din ziua de azi cresc fetițele lor greșit, fiindcă toată năzuința lor e pentru exterior, și prefăcătorie, așa că azi rar mai întâlnești naivitate copilărească adevărată. Fetițele din ziua de azi prea știu multe ce n'ar trebui să știe, și știu atât de bine să se prefacă — până au putut ademeni pe vre'un tânăr, după care cu ajutorul mamei au vânat ani de zile și pe care în fine l-au putut prinde, dar după ce i-a pus preotul cununa pe cap adio modestie și blândețe!

Atunci e altă căciulă, atunci e doamnă, și încă ce doamnă! Atunci îi este permis orice, căci doar acolo e bărbatul care acopere toate, și care cele mai de multe ori e singurul, care nu știe nimic despre daraverile doamnei, ori și dacă știe, ca să nu provoace scandal, pleacă și el în altă parte, și iată nenorocirea, iată groaza tinerilor de-a se căsători.

Poate unele dintre iubitele cetitoare vor zice: „Ei bine dar cum să ne creștem fetițele noastre?”

Așa, că să le sădiți în inimă simțul creștinesc, cuvântul lui Dumnezeu; să le deprindeți de micuțe la lucru, la iubirea adevărată și la împlinirea datoriei! Să le deprindeți la pretențiuni puține, și dela acele încă să știe renunța când cere trebuința. Fetele din cea mai fragedă etate să se deprindă a cunoaște adevărata bunacuviniță isvorită din inimă curată. Cine simte și cunoaște bunacuviniță, aceea nu-i nici cochetă nu se poartă provocător, și nu face glume necuviincioase, picante, nici nu va avea răvna să se arate peste tot locul. O femeie, care știe buna cuviință nu clevește pe nime, și nu desprețuște pe nime. Buna cuviință îi va șopti, că în societate să se poarte cuviincios, să nu arunce priviri și gesturi malițioase în dreapta și stânga, să nu rădă cu hohote și să nu șoptească vecinei sale în ureche observări batjocoritoare la adresa vre unei prietene sau poate chiar fostei sale profesoare. Dacă mamele se vor feri de toate greșelile arătate mai sus, și dacă în sufletul lor e adevărata cultură: curățenia, atunci ele ușor vor putea da educația convenită copiilor prin exemple frumoase. Dar dacă mamele sunt prădătoare, cochete, luxoase, și nu-și văd de casă, ci le place să strălucească prin baluri, concerte, jururi, matinee și alte distracții cari le răpesc timpul și le ruinează starea materială, atunci cum vor crește acele mame fiicele lor din leagăn?

Creșterea e exemplu. Nici un învățător nu poate ajunge vr'un progres în învățământ, dacă nu va începe cu exemple. Ce exemplu de religiozitate dau mamele acele — cari merg la biserică pentru ca să-și arate hainele și pălăriile lor pompoase, și cari în tot decursul sfinteii liturgii povestesc, fac glume și răd fără a se gândi, că conturbă pietatea acelor cari vreau să-și înalțe gândirea la D-zeu, și că dau și exemple rele fărâniei și ființelor tinere din jurul lor, cari sunt încă cu credința nesdrobită de curentul modern anti-religios.

Pela sate mai e încă și acum obiceiul, că feciorii la biserică să duc când voiesc să se însoare, și după purtarea fetei în biserică, fără ca ea să știe că cineva o urmărește cu ochii, să aleg soțiile.

Iată deci o mulțime de greșeli, cari o femeie bine crescută nu-i permis să le comită și nu e permis mamei să treacă cu vederea asemenea greșeli ci să deprindă copiii a se ști însufleți pentru un ideal oarecare.

La cele mai multe femei în ziua de azi totul e speculă. Ea nu știe înălța, ca prin împlinirea datoriei, prin renunțare, să-și procure fericirea ei, fericirea celor din jurul ei.

Astfel de ideal de femei, sunt foarte puține și dacă sunt puține, vina în mare parte nu e a lor, ci a bărbaților — dar despre vina lor mai târziu.

Acum țin să mai adaug aceea, că am întrebat odată pe un bărbat serios, din părinți cu stare bună și poziție frumoasă, care s'a căsătorit cu o străină, pentru D-zeu, d'apoi n'ai aflat d-ta o română, a trebuit să te căsătorești cu o străină? Da, e adevărat, că e străină, dar e crescută pentru casă, pentru familie. Română nu am voit să-mi iau, pentru aceea, că românele noastre toate vreau să fie aristocrate — toate sunt crescute pentru flanș — știu cei drept, muzica, pictura și fel de fel de arte și sporturi, dar arta de a ferbe singură un bun prânz, ori a coase singură o hăiniță la copii, aceasta e sub demnitatea lor.

Unde mai iei apoi pretențiunile fetelor de român; și unde e garanția, ca fete cu atâtea sporturi nu vor deveni cochete, și pe urmă necredincioase. Iată dar, îți spun franc: nu-mi place direcția cum se cresc fetele noastre azi, căci plăcerea lor nu e în familie, ci prin petreceri, ele nu știu afla plăcere trăind retrase pentru ai săi, ci caută distracție în locuri șgomotoase, apoi țin minte ce-ți spun, că acolo unde femeia nu poartă în sufletul ei fericirea, ci o caută prin distracții, acolo nu va fi căsnicie trainică.

În legătură cu aceasta, mi-aduc aminte de o conferință a P. S. Sale episcopului dr. Prohasca, care între altele a zis și aceste cuvinte pline de învățătură: „Cele mai multe femei nu caută strălucirea stelelor pe ceriul curat, căci acela e prea departe, ci admiră sclipirea stelelor de prin băltoaci, zicând: ori nu-i același ceriu și în băltoacă? ori nu acele stele strălucesc și în băltoacă, tocmai cum strălucesc pe ceriu? Ba da, numai că cel ce în băltoacă merge să se delecteze, să va murdări pe haină, își va păta haina, ei și apoi haina, care e odată cu pată, cu pată va rămânea pe veci.

O mamă.

DIN ROMÂNIA

Scrisori din București

Aniversarea a 30-a a proclamării regatului — Sporirea armatei române — Inspectiile Prințului Ferdinand la Iași — Insemnatul furt de la Poșta — Primirea dlui D. Greceanu la Roma

București, 15 Martie st. v. Eri, Luni 14 Martie, s'au împlinit 30 de ani de când s'a încoronat primul rege al României. La 14 Martie 1881 Carol I, Domnul României, învingătorul lui Osman-Pașa, și-a pus pe frunte coroana turnată din bronzul tunurilor răpite dela Turci în timpul războiului Independenței și România s'a proclamat regat.

Pentru sărbătorirea acestei însemnate zile din istoria noastră contemporană, I. P. S. S. Mitropolitul primat, înconjurat de tot clerul înalt, a săvârșit un Te-Deum la Mitropolie. Au azistat la această slujbă dumnezeiască d-nii miniștri T. Maiorescu, Al. Marghiloman, N. Filipescu, M. Cantacuzino, etc.

După terminarea serviciului divin, două companii din reg. 6 Mihai-Viteazu au defilat, în frunte cu muzică și drapel, sub comanda d-lui general Gheorghiu, în fața dlui ministru de războiu, N. Filipescu.

Seara, Liga Culturală a serbat această zi printr'un festival artistic, care a avut loc în sala muntelui de pietate. La acest festival, printre alții, a vorbit și d. Virgil Arion, președintele ligei, ară-

tând împrejurările, în cari s'au făcut Unitatea italiană.

Printre alte reforme de mare interes general și național proiectate de actualul guvern este și sporirea efectivului armatei noastre.

Astfel, corpul al V-lea de armată, creat de d. gen. Crăniceanu, care până acum era de rezervă, va fi transformat în corp activ; prin această măsură, se vor crea patru noi regimente de infanterie și două de artilerie. Prin urmare, de azi înainte, România va avea cinci corpuri de armată activă, cu 40 regimente de infanterie și 20 regimente de artilerie.

În noul buget, se prevede pentru ministerul de război un spor de 5,500.000 lei, spre a se înzestra armata cu 150 companii de infanterie și geniu, 40 baterii de artilerie și 49 secții de mitralieze active complete.

Mulțumită noilor creațiuni, înaintările în armată se vor putea face mult mai repede și astfel tinerii vor putea mai ușor ajunge la gradele superioare.

Tot prin noul buget, s'a prevăzut și înființarea unei fabrici de fulmicoton lângă Capitală, la Ducești; s'au sporit saldele ofițerești; s'au mărit alocațiile pentru corporile de trupă; s'au dotat vechile și nouile unități; într'un cuvânt s'au prevăzut toate măsurile necesare, pentru ca armata noastră să fie înzestrată complet și gata oricând pentru orice eventualitate.

Din marile avantaje, pe cari armata le are mulțumită prezenței d-lui N. Filipescu în fruntea departamentului războiului, se vede ce folositor e ca acest portofoliu să fie deținut de un civil cu mare trecere politică, cum e actualul ministru de război. Dar d. Filipescu n'are numai mare trecere politică, d-sa are și un sufler de mare Român. Și de aceea, cel dintâi act de guvernare al d-lui Filipescu a fost să asigure țării o armată vrednică de vitejia recunoscută a soldatului român.

Leri dimineață s'a observat, că din cassa poștei centrale lipsiau 98.000 lei. Cazul acesta a părut foarte curios, deoarece nici cassa de bani, nici ușa casieriei nu fuseseră forțate. D. C. Gabrielescu, sub-casierul poștei, nu putea să-și explice această dispariție. La interogator, d-sa a declarat, că poate o fi uitat cassa deschisă Sâmbătă seara.

În timpul cercetărilor, s'a găsit sub o casă de bani un săculeț, în cari erau ascunși, în hârtii de bancă, 36.000 lei.

D. lt-colonel Verzea, directorul poștelor și telegrafelor, lipsia din București, fiind în Transilvania.

După o zi întreagă de cercetări, s'a ajuns la concluzia că autorul acestei delapidări trebuie să fie însuși subcasierul, C. Gabrillescu. Se bănuște că, de oarece pe ziua de 1 Aprilie d-nul Gabrielescu trebuia să treacă în altă slujbă, d-sa a recurs la această manoperă ca să-și poată scuza lipsa de bani.

D-nul C. Gabrielescu a fost arestat și depus la Văcărești.

Se telegrafiază din Roma, că atât regele Italiei cât și poporul italian au fost foarte plăcut impresionati de faptul, că din partea Regelui Carol al României a sosit acolo un trimis extraordinar spre a saluta pe suveranul Italiei cu prilejul acestor serbări extraordinare.

D-nul D. Greceanu a descins la marele hotel Excelsior. Imediat un aghiotant regal s'a prezentat trimisului nostru și l-a rugat să meargă în trăsura regală, la Quirinal. D-nul Greceanu era însoțit de d-nul căpitan Negruzzi. Trăsura regală era escortată de jandarmi călări.

D-nul D. Greceanu a fost primit la Quirinal de regele Italiei, căruia i-a înmănat scrisoarea autografă prin care regele nostru îl felicită în termeni călduroși cu prilejul de 50 de ani al unității italiene.

M. S. Regele Victor Emanuel, care purta colanul ordinului „Carol I“, s'a arătat foarte mișcat de această manifestație de simpatie din partea României și a suveranului ei și și-a exprimat față de d. Greceanu, marea dragoste ce are pentru regele și poporul român. Casa de Savoia, a spus M. S., a iubit totdeauna pe Români și a citat, în deosebi, marea simpatie ce le-a arătat bunicul său, regele Victor Emanuel II. A încheiat spunând că-și aduce aminte cu bucurie de vizita de acum 21 de ani făcută de el în România.

Audiența d-lui Greceanu a durat o jumătate de oră. B.

INFORMAȚIUNI

Arad, 1 Aprilie 1911.

De-ale noastre.

Epilog la ajutorarea inundațiilor. În anul trecut s'a colectat în urma dispozițiilor mai înalte și în comuna noastră Comoriște într'alte și grâu în cantitate de 52 metri (à 20 litre) pentru inundații comitatului nostru Caraș-Severin. Acest grâu s'a păstrat — cam așa la casa comunală, — unde pe lângă șoarecii cu patru picioare, și cloșanii cu două picioare lungi, au avut parte de alimentație din acest grâu, așa că după timp de 5—6 luni — horriblele visu — a scăzut prin mînea petrecută în stomachul molochilor de șoareci și cloșani la 31 metri, deci 21 metri — zi douăzeci și unu metri — s'a mistuit de animalele acele rozătoare.

Se zice că sărăcia l-a împins și pe bietul nostru vice-notar Cornel Stefanovici de a se face ortac acestor rozători.

Dacă a fost și e serioasă acțiunea de ajutorare pornită de d. vice-comite, apoi să facă bine să pornească cercetare în afacerea aci narată și dacă își vede însuși greșala proprie de a fi neglijat împărțirea la vremea sa a cerealelor adunate la inițiativa sa, să-și ceară însuși punerea în cercetare disciplinară.

Tot a avut drept o foaie germană din Timișoara, când a descoperit neglijența fără seamăn a organelor administrative în afacerea ajutorării. G. B.

Militare. Aflăm, că colonelul d. Alexandru Rusu dela reg. 50 (Arad) e trecut în pensie, iar maiorul d. Gheorghe Domașianu dela reg. 62 (Arad) e transferat în statul major la ministerul de război din Viena.

Domnii voluntari medicinisti: Zeno Dumitrescu, Iuliu Șimon și Augustin Cirilig au fost numiți locotenenți (medici) aspiranți.

Necrolog. Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, cu adâncă întristare aduce la cunoștință, că veneratul său președinte Iosif Sterca-Șuluțiu de Cărpiniș în al 84-lea an al etății sale, a adormit într'u Domnul, astăzi la 31 Martie n. a. c. orele 7¼ dimineața

Rămășițele pământești se vor așeza spre odihnă vecinică în cripta proprie de lângă biserica greco-catolică română din Sibiu.

Cortegiul funerar va porni dela locuința sa din strada Șaguna Nr. 8, Duminecă în 2 Aprilie n. a. c., la orele 3 p. m.

Sibiu, 31 Martie n. 1911.

Vecinica lui pomenire!

Comitetul central.

Direcțiunea „Tovărășiei școlare“ a elevilor dela institutul teologic din Caransebeș vine să mulțamească pe această cale Onoratelor direcțiuni dela institutele noastre financiare pentru

sume, cu cari au binevoit a sprijini intențiunea elevilor de a face o excursiune până la Roma.

Până acum avem donațiuni dela următoarele institute:

„Furnica“ în Făgăraș 10 cor. „Zarandeană“ în Boița 4 cor. „Munteana“ în Corneareva 10 cor. Institutul de credit din Mehadia 5 cor. Zaria Minlescu, director al „Pervovanei“ 5 cor. „Iladiana“ din Iladia 2 cor. „Karánsebesi Uj Takarékpénztár“ 10 cor. „Nera“ din Bozoviciu 10 cor. — Laolaltă 56 coroane.

Sperăm, că și celelalte institute se vor grăbi a răspunde la apelul tinerimei noastre, având în vedere scopul frumos ce-l urmărește.

Pentru „Tovărășia școlară“

Caransebeș, 19 Martie, 1911 st. v.

Dr. Moise Ienciu,
profesor.

Seria prelegerilor populare, ce se vor ține pe teritoriul despărțământului Teaca al Asociațiunii în al II-lea coartal al anului 1911. În 2 Aprilie 1911 la 2 ore d. a. în Posmuș, în 9 Aprilie 1911 la 11 ore a. m. în Budurlău, în 9 Aprilie 1911 la 2 ore d. a. Bratfalău, în 30 Aprilie 1911 la 11 ore a. m. în Băița, în 30 Aprilie 1911 la 20 d. a. Hraștaș, în 7 Mai 1911 la 2 d. a. Logig, în 14 Maiu 1911 la 11 ore a. m. Sântu, în 28 Maiu 1911 la 11 ore a. m. Stupini, în 28 Maiu 1911 la 2 ore d. a. în Sânmihai, în 4 Iunie 1911 la 11 ore a. m. în Orosfaia, în 4 Iunie 1911 la 2 ore d. a. în Mîlaș, în 14 Iunie 1911 la 11 ore a. m. în Cozma, în 14 Iunie 1911 la 2 ore d. a. în Socol, în 25 Iunie 1911 la 11 ore a. m. în Fărăgău, în 25 Iunie 1911 la 3 ore d. a. în Craifalău, în 2 Iulie 1911 la 11 ore a. m. în Chiciud, în 2 Iulie 1911 la 2 ore d. m. în Visuia, în 9 Iulie 1911 ore la 11 oare a. m. în Uilac, în 9 Iulie 1911 la 2 ore d. a. în Șopter. Din ședința comitetului despărțământului Teaca, ținută la 26 Martie 1911. Dr. Eugen Bran, direc. desp. Nicolae S. Aron, secretar.

O rectificare. Într'un număr anterior al nostru adusesem după fișuca „Oravicza és Vidéke“ știrea, că la tâmbălău ungurec din 15 Martie în Oravița au luat parte și Românii dr. Petru Cornean și dr. Méheș. D-nul dr. P. Cornean ne trimisese rectificarea arătând, că d-sa n'a luat parte la acest tâmbălău. Primum acum din sursă vrednică de toată încrederea, că nici domnul dr. Méheș n'a fost prezent la tâmbălău eu pricina.

Luăm act cu plăcere.

O dorință a fraților din Youngstov, Ohio. Din o scrisoare a dlui L. V. Moldovan, farmacist român în orașul E. Youngstov (statul Ohio) scoatem următoarele șire:

...„După Paști, în ziua de Dumineca Tomii, vom sfinți biserica cea nouă românească ridicată pe pământ american în orașul Youngstov, Ohio. Ce bucurie deosebită s'ar face miilor de Români trăitori aici și celor din orașele învecinate, dacă la această rară și înălțătoare de suflete sărbare, veneratul Consistor din Sibiu ar trimite un bărbat anume, vre-un așesor, care să îndeplinească sfințirea acestui locaș Dumnezeesc!

„Și iarăși: Ce bucurie ar fi pentru noi Românii americani, dacă pentru acelaș prilej ne-ar cerceta aici pe pământul strănătății și un trimis al comitetului național, un bărbat politic iubit și dorit ca d. dr. Vaida, dr. Vlad ori dr. Maniu, care prin câteva vorbiri să învioreze sufletele mulțimii rătăcite pe aici. Ar alergera Români din toate părțile Americii și ar vedea lumea o însuflețire românească aici, care si acasă rar se vede mai frumoasă!... Mai ales

Cu distinsă stimă:

Németh István

depozit de modă bărbătească și femeiască.
ARAD, piața Andrassy 20. (Palatul Fischer Eliz.)

Mi-a sosit asortiment bogat de noutăți de primăvară.
Principiul meu comercial este: Circulația mare, folos puțin!

membrii societății din Youngstovn, al cărei patron e d. dr. Vaida, ar avea o bucurie mare și s'ar simți nespuse de onorați. Și cu ei noi toți de pe ori-unde...

Atragerea luarea aminte a Ven. Consistorului dela Sibiu și a onoratului comitet național asupra acestei dorințe drepte a fraților noștri din orașul american numit. („Lib.”)

Apel. Faptul că învățătoria noastră din întreaga Arhidieceză are numai o singură revistă pedagogică — „Vatra școlară”, întemeiată de idealistul profesor dr. P. Șpan — și aceasta se poate susține numai cu mari sforțări, a îndemnat corpul învățătoresc dela școala primară centrală română gr. or. din Brașov, ca „Fundatiunea dr. Petru Șpan” (v. Gazeta Transilvaniei Nr. 49 a. c.) să o destineze pentru ajutorarea revistei ped. „Vatra școlară”.

Pe lângă puțină bunăvoință baza de 100 cor., pusă acestei fundațiuni ar putea crește de așa, că în scurt timp din interesele ei s'ar asigura pentru totdeauna existența zisei reviste și am ajunge în situația materială de a promova și alte cauze școlare.

Adresăm deci acest apel tuturor învățătorilor noștri, precum și întregului public, căruia îi zac la inimă interesele noastre școlare, rugându-i să contribuie cu toții la realizarea unui scop atât de mare.

Contribuirile benevole să se trimită pe adresa subscrisului.

Brașov, 17/30 Martie 1911.

Din încredințarea numitului

corp. înv.

Romul Frateș

dir. școlii de fetițe.

(Șirul lui Șaguna Nr. 8).

NOTA: Rog toate zărele noastre să binevoiască a publica acest apel.

x Candidat de avocat și un scriitor află aflicare imediat în cancelaria subscrisului. — *Dr. E. Andrea, avocat, Ujegy-ház (Szebenm.)*

Din patrie.

Un act compromițător. Următorul caz e încă o rază, care are să lumineze un colțșor delicat al administrației ideale, ce o suferim. E vorba de o încercare de a mitui doi domni din fruntea administrației cercuale pentru a obține oarecare favor.

Deși domni au refuzat indignați suma imbiată, totuși este un act compromițător pentru întreaga administrație, căci faptul acesta este o dovadă mai mult de părerea opiniei publice asupra felului cum să câștigă favoruri la noi. Iată de altfel faptul:

Antistia comunală din Bichișciaba a denunțat la procuratură pe proprietarul de moară Mihai Kovács pentru încercare de mituire. Adresa adecă Kovács o rugare la comună referitor la pavatul străzilor. Înainte însă a scris protonotarului Ladislau Korossy și inginerului Augustin Achim, oferindu-le 500 c. pentru rezolvirea favorabilă a rugării date.

Dedată asta a dat eșec încercarea cum vedem; de câteori însă pe calea aceasta nedreptățesc — oameni cinstiți.

Un aeroplan dispărut. Acum câteva zile garizoana din Șopron a fost înștiințată, că ofițerul Müller din Viena va sosi în ziua de 16 c. cu aeroplanul la Șopron. Ofițerul a plecat eri dela Viena, însă nici până acum n'a sosit la Șopron. Detașamentul militar și cele patru automobile, care eșiseră întru întâmpinarea ofițerului, s'a înapoiat în oraș.

Până acum nu se știe unde se află ofițerul Müller.

Apărarea pasărilor nesticăcioase. Ministrul reg. ung. de agricultură a dat o ordonațiune autorităților administrative comunale, ca să pedep-

sească cu toată asprimea pe cei ce vor pustii pasările, cuiburile, ouăle și puii de prin câmpuri și păduri. Jitarii de câmp și vigiliile silvanali sunt aspru îndatorați, să supravegheze și să facă arătare contra tuturor acelor, cari vor nimici pasările folositoare.

Locotenentul și învățătorita. Trecuse aproape o lună, de când am anunțat scandalul dela Fenlac, înscenat de locotenentul Surányi Béla, din cauza, că iubita lui, frumoasa învățătorită, Rosa Rác, l-a abandonat, primind oferta de căsătorie al funcționarului dela oficiul de dare, Constantin Dénes din Bistrița. Amintisem atunci, cum locotenentul furios a intrat în casa d-soarei Rác și neputându-și altfel răsbuna, a devastat întreg mobilierul acesteia, cauzându-i astfel pagube însemnate. Ba a făcut mai mult. Năcăjit cum era, a tras gloanțe din revolverul ce-l avea la sine, asupra mulțimei adunate în jurul casei. Atunci îl legară și aduseră la Arad, iar de aici la spitalul militar din Budapesta.

Ieri s'a pornit cercetarea în afacerea aceasta dureroasă. Comisiunea de investigare s'a instalat în casa comunală din Fenlac, unde au luat interogatoriul martorilor oculari. Cea mai valoroasă fasiune a fost a d-soarei Rác, care, povestind cu multă vervă și adânc consternată relațiile ei cu locotenentul Surányi, încheiase, spunând, că nu regretă chiar nici scandalul așa de mult, cum regretă renunțarea mirelui său la logodnă.

Este stăpân și peste Tisza. Districtul bisericeii reformate de peste Tisza a devenit văduv cu moartea repentină a superintendentului Ludovic Eröss. Combinațiile pentru îndeplinirea acestui scaun de dignitar bisericesc preocupă mult cercurile competente. Sunt mai mulți candidați, dintre cari oricare va fi ales pentru noi nu constituie nici un folos. Cu atât mai mult ne interesează însă o împrejurare secundară din această afacere. Maniacul Tisza, iubitorul nostru „împăciutor”, celebrul și puritanul bărbat de stat adecă, care în orice chestiune își formulau păreri sale deosebite și aci își are candidatul său special. Durere însă, că ai lui îl cunosc deja prea bine decât să-i deie o prea mare importanță, astfel încât a fi candidatul lui Tisza la superintendenție e egal cu nesuccesul. Dovadă trecutul apropiat, când s'a ales aproape unanim față de candidatul lui Tisza, cel al contelui Degenfeld.

Acesta e omul lui Tisza. De acesta are contele dela Geszt respect și umilință. Nu ne credeți? Cetiți dar un schimb de cuvinte ce au avut loc pe culoarea Camerei între Tisza și un fruntaș reformat.

Fruntașul: Excelență, o vorbă!

Tisza: Vrei să-mi vorbești de alegerea de episcop?

Fruntașul: Da.

Tisza: Eu nu mă amestec. Am încercat să câștig pe contele Degenfeld pentru candidatul meu, însă n-am reușit. Degenfeld stă pe lângă Dezideriu Balthazar; astfel eu nu îngerez în alegere.

Iată omul, care are ac și pentru cojocul d-lui Tisza.

Diverse

Dela Academia Română.

Vineri, la orele 2 d. a. Academia Română a ținut ședință publică, în care d. D. Sturdza a citit a treia parte a comunicării d-sale despre: „Însemnătatea Divanurilor ad-hoc din Iași și București în istoria Renașterii României.”

Un dar românesc regelui Italiei.

Ziarele din Roma anunță, că guvernul român a dăruit M. S. Regelui Victor Emanuel al Italiei toate reproducerile și toate desemnurile expuse în secția română a pavilionului arheologic din expoziția jubiliară din Roma.

D. Tzigara-Samurcaș, comisar special al României, a prezentat toate aceste reproduceri regelui Italiei.

Din străinătate.

Noul cabinet bulgar. Ministerul bulgar a fost constituit în urma cartelului între naționaliști și progresiști. Președinția și afacerile străine le are d-nul Gueșow; finanțele d. Theodorow; instrucția publică d. Bobcew; toți trei din partidul național: internele, d. Ludskanow; justiția, d. Abracew; comerț, d. Christow; lucrările publice, d. Franghia (din partidul progresiștilor); războiul, d. general Nykiforow.

Balul presei la Paris. Sindicatul ziaristilor a dat ieri banchetul anual obișnuit, sub prezidenția senatorului Mezières au luat parte afară de membrii sindicatului, primul ministru Monis, Dupuy, vicepreședintele senatului, Marc Waren, reprezentantul președintelui Falières și ministrul Steeg.

Primul pahar l-a ridicat Mezières în sănătatea președintelui Falières.

A rostit un scurt discurs și primul ministru Monis despre însemnătatea presei. Dânsul a declarat că era mult timp în serviciul presei și acum se simte fericit că se află între membrii presei.

Este adevărat că în activitatea lui politică, a fost atacat de multe ori în presă, acele atacuri însă nu i-au făcut sânge rău.

Libertatea presei să fie sfântă pentru toți.

Situația în Spania. Agitația în cercurile militare crește. Sunt temeri, că se vor petrece evenimente grave. Regele Alfonso s'a înapoiat eri din Sevilla spre a asista la consiliul de miniștri, după cum se zice.

Situația cabinetului Canalejas e critică. Ea s'a agravat și mai mult în urma discuțiilor asupra cazului lui Ferrer. Retragerea cabinetului nu este exclusă.

La granada s'au întâmplat mari demonstrațiuni înaintea sosirii reginei. Un ziar radical criticase atitudinea tinerimei. Studenții universitari s'au strâns apoi în fața clubului radical, făcând demonstrații violente. Poliția intervenind, mulțimea a fost împrăștiată. Mai mulți studenți au fost arestați.

Napoleon Bonaparte pe scenă. Pe scena unui teatru din Manchester se reprezintă de câțiva timp o piesă „Napoleon Bonaparte”, care deși nu prezintă mare valoare are totuși un mare succes grație faptului, că rolul principal e jucat de un strănepot al fratelui lui Napoleon I.

Cercurile italiene nemulțumite de lipsa împăratului Vilhelm dela serbările jubilar. Ziarele din Paris află din Roma, că cercurile diplomatice d'acolo sunt indispuse din cauză, că împăratul Germaniei n'a azistat la serbările jubilar ale Italiei, preferind să treacă în revistă flota austriacă.

În opinia publică a Italiei se manifestă o nemulțumire față de Germania și Austria.

Jefuirea unui tren de persoane Trenul de persoane Varșovia-Viena a fost jefuit alaltăeri la amiazi în apropiere de Neu-Radom. 10 hoți înarmați au oprit trenul, împușcând doi pasageri, care îi întrebaseră ce s'a întâmplat. După ce au stors dela ceilalți pasageri 100,000 ruble, hoții au dispărut.

Conflict între Turcia și Muntenegru. Ambasadorul turc amenință, că va părăsi Muntenegru, dacă în timp de 24 ore guvernul muntenegrean nu va orândui pune-

Prăvălie nouă de ghete!

Atelier de ghete de bărbați și dame, se primesc comande după măsură, se fac părți superioare și cusături la ghete cu prețuri moderate.

Klein Józsefné

Arad, strada Petöfi, în colț.

rea în libertate a celor 12 soldați turci, cari au fost arestați la frontieră.

Marele incendiu din Albania. Din New-York se anunță: Incendiul care a izbucnit Joi dimineață la capitala din Albany, a cuprins întreaga clădire, care a fost în parte prefăcută în ruine. Focul a izbucnit la etajul al treilea și s'a întins repede cuprinzând acoperișul care s'a prăbușit.

Mobilierul prețios și biblioteca, compusă din 400000 volume, au fost distruse de flăcări. Pagubele se urcă la suma de 50 milioane lei. Vre-o 50 de pompieri au leșinat înăbușiți de fum. Candelabru s'a prăbușit cu un sgomot formidabil.

În momentul când focul se credea stins flăcările au reizbucnit la aripa de Nord-Vest a clădirei.

În jurul înființării „agenției balcanice“. Din Sofia se anunță: Corespondența politică înființată de curând sub denumirea de „Agenția Balcanică“ e fără legătură cu organizațiile politice din Bulgaria și reprezintă o întrepriză absolut privată care a răspândit în străinătate informații senzaționale asupra situației Bulgariei, spunând, într'alte știri senzaționale, că o mare adunare națională ar putea să aducă mari surprize, și chiar abdicarea Regelui.

Aceste insinuațiuni, care nu găesc credit decât în cercurile și redacțiunile rău informate asupra afacerilor bulgare, nici nu sunt luate în seamă aci și nu merită să fie dezmințite.

O crimă senzațională la Viena. Joi seara s'a săvârșit în Viena un atentat sângeros, care poate fi considerat ca unul din rarele evenimente în anele cronice locale.

Comisarul financiar din direcția generală a regiei tutunului, d-rul în drept Hofmeister a atacat pe scara casei cu No. 34 din Burggasse, pe amicul său Franz Holthaus, funcționar de bancă și a tras asupra lui mai multe focuri de revolver. Un glonte l-a lovit în pânze iar un al doilea i-a perforat intestinale. Victima a murit pe loc.

Hofmeister s'a lăsat să fie arestat și la poliție a declarat că a săvârșit crima din răzbunare, pentru că nu putea să obție mâna surorii amicalui său din cauză că acesta se opunea.

Călugărițele în Camera franceză. Deputatul Buisson a făcut o interpelație în chestia concesiunii acordate călugărițelor ursaline, încă pe timpul când Emil Constant era secretar de stat.

Premierul Monis reflectează, spunând, că concesiunea se acordă din an în an, așteptând ridicarea unei școale publice. Constant a intervenit într'un rând în afacerea aceasta la anul 1909. De

altcum nu este poate nici un deputat, care să nu fi făcut ceva în privința asta.

Deputatul din dreapta, Delahaye cere investigațiune. Ministrul președinte Monis ca încheiere declară, că astfel de greutăți să ivesc, în tot locul, unde vre-un deputat republican aranjază afacerile școlare și comunale.

ULTIME ȘTIRI

Un ziarist rus arestat în vila „Alatini“. Ziaristul rus Sokolow din Varșovia, a încercat din nou să se introducă, prin surprindere, în vila „Alatini“.

El a fost recunoscut de un ofițer din gardă, în momentul când, travestit ca soldat, intra pe poarta vilei.

Sokolow, la interogator, a declarat, că gazeta, la care lucrează, i-a pus la dispoziție o mare sumă de bani, că, mituind santinelele, să caute cu orice preț să ajungă până la Abdul Hamid, spre a se convinge, dacă acesta mai trăește.

Unul din soldații corupți de Sokolow a fost și el arestat.

Executarea ucigașului majorului Schlichting. Asasinul majorului Schlichting, când i-s'a comunicat, că victima sa a murit, a plâns cu hohote. Față de agitația, care domnește printre soldații albanezi din Constantinopol, ministrul de război a hotărât transferarea lor în diversele garnizoane din Asia-mică.

Abia Joi a confirmat sultanul sentința de moarte a asasinului maiorului Schlichting.

Cum ieri, Vineri, e ziua Selamlăcului, sentința a putut fi adusă la îndeplinire numai azi, Sâmbătă.

Înmormântarea lt.-colonelului Schlichting s'a făcut azi, Sâmbătă, cu mare pompă militară.

Disolvarea Dumei rusești. Disolvarea celei de a treia Dume e un fapt hotărât.

Primul-ministru Stolypin, convins, că nu va mai putea governa cu ea, a și început să facă pregătiri în vederea noilor alegeri.

Gubernatorii din interior sunt chemați pe serii la Petersburg, spre a li-se da instrucțiuni pentru campania electorală, ce se va deschide.

Agitația naționalistă a femeilor grecești. Un comitet de doamne din Atena a lansat un manifest de protestare contra reprezentării operei „Electra“ a lui Richard Strauss.

Adaptarea aceasta la muzică a tragediei lui Sophocle e considerată ca o profanare a piesei marelui poet național.

Manifestul apelează și la Mitropolitul Atenei, să intervie pentru interzicerea acestor reprezentațiuni.

Transferarea prefectului de poliție din Berlin. Celebrul prefect de poliție Jagov, care s'a făcut cunoscut cu prilejul manifestațiilor sângeroase din cartierul Moabit, va fi transferat la Potsdam.

Rubrica de șah

Foloase intelectuale, cari rezultă din cultivarea jocului de șah.

Reflexii la un articol apărut în „Az Ujság“

Compatrioții noștri, cari se nuzesc totdeauna ca să producă ceva original, ceva, ce să poarte „caracterul unguresc“ nu s'au mirat desigur, când au cetit articolul senzațional intitulat „Șahul“ și apărut în „Az Ujság“ scris de un geniu necunoscut al lor: *Sztrokay Káimán*.

Acest scriitor, care până acum a fost necunoscut publicului cetitor, a vrut, ca dintr'odată să debuteze un succes strălucit, constatând în articolul său ceva nou, ceva senzațional.

Și anume aduce niște argumente șubrede, cari dovedesc „știința sa de șah“ (?) constatată într'un ton ironic următoarele:

„...Suntem dedați a crede, că șahul influențează asupra logicei a omului. Ne înșelăm. Șahul desvoaltă memoria, dar numai într'o direcție anumită și de altcum nefolositoare, dar pentru aceasta însă tot așa de puțin să plătește să ne ocupăm cu șahul, precum nu se plătește să jucăm cărți...“

Nici decât d. critic, oare vrei să apari strănic și interesant deodată. Cu totul alte sunt foloasele, cari le câștigă omul cultivând șahul, jocul acesta nobil și frumos.

Trecând cu vederea, că la șah „talentul“, mai bine zis știința judecătorilor hotărăște și nu norocul, ca la jocurile nenorocite de cărți și abstrăgând dela răuînța binefăcătoare asupra sufletului produsă de baza sau mai bine zis „conștiința“ imparțială a rezultatului, ce urmează după un joc de șah, șahul mai are și alte foloase asupra intelectului omenesc.

Șahul înaintea oricărei mutături se află în situație — să zicem — a unui diplomat, care vrea să rezolve o criză politică, cumpănind bine negativul, pozitivul și eventualitățile. Trebuie să caute cea mai bună mutătură posibilă; mutătură de atac sau de apărare; indiferent; și dacă contrarul a irtâmpinat-o cu o altă mutătură, care iarăși egalizează poziția; șahistul se află în

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

MARY.

— Roman de Björnstjerne Björnson —

Traducere liberă de dr. Horia Petra-Petrescu

(12) — Urmare —

Jos, la sculpturi, i-a condus Alice de tot înainte, în zidirea de mijloc. În fața unui postament gol a stat pe loc și s'a întors spre supraveghietor.

— „Încă nu s-a reparat atletul?“

— „Nu, dșoară cu părere de rău,“ răspunse acesta.

— „N'au putut nici a doua oră să-l toarne bine?“

— „Nu știu dșoară.“

Alice povesti prietinei sale, că s'a spart statuia unui atlet, aici, când a fost să se aranjeze expoziția.

— „Un atlet?“ întrebă Roey, care stetea ceva mai departe; acum se apropiase grăbit. Prietenele surădeau.

— „Un atlet? N'ați vorbit tocmai despre un atlet?“

— „Da“, ziseră ele și au suris din nou.

— „Ce-i de răș?“ întrebă el. „Am un văr, care e atlet.“

Acum începură amândouă fetele să râdă cu hohot. Roey stetea plin de mirare.

— „Vă asigur: e unul din cei mai minunați oameni din câți cunosc. Iși pricepe meseria minunat. E ceva din familia noastră în el. Ca copil am fost două veri la dânsul, în circ.“

Fetele râdeau.

— „La naiba, de ce râdeți așa, fetelor? În circul ăsta mi-am petrecut eu cele mai strălucite zile ale vieții mele.“

Cele două domnișoare alergau spre eșire, într'o goană nebulă, răzând mereu. Roey a fost silit să alerge după ele. Era jignit.

— „Zău, nu vă înțeleg ce poate fi atât de ridicol aici?“ le zise el, când steteau toți trei în trăsura — râdea însă și el împreună cu ele.

Mica neînțelegere aduse cu sine, că se aflau toți trei în dispoziția cea mai bună, când au ajuns în fața locuinței Mary-ei.

Alice și Roey plecară mai departe, fără de Mary. El se întoarse radios de fericire spre Alice și o întrebă, dacă n'a fost întreagă ziua un băiat de treabă? Dacă nu s'a știut înfrâna? Dacă nu-i stau acțiile briliant? Nu și-a luat timp să asculte răspunsurile ei, ci a început să povestească multe și mărunte, să râdă din inimă și voi să se ducă cu Alice la ea acasă. Ea îi zise că nu are poftă acum. Roey ceru dela Alice, ca în schimbul acestei vizite nefăcute, să-i invite pe amândoi, drept rășplată, la o promendă în Boi de Boulogne, spre La Bagatelle. Escursia aceasta avea să se facă însă dimineața, la nouă ore. Atunci are pădurea mirosul cel mai tare, a-

tunci are cântecul pasărilor tonul cel mai lipsit de grije, atunci — ar fi și ei, trei singuri încă. Alice i-a promis.

Vinerea următoare luă Alice pe Mary cu trăsura pela nouă ore, apoi porniră mai departe, la Francis Roey.

Alice la zărit de departe, cum se plimba în sus și în jos pe trotuar. Umbrelul și ținuta lui nu povesteau lucruri bune. Mary n'a avut puțința să-l vadă, până ce n'au oprit trăsura. Atunci i-a fluturat o flăcără pe față din cauza focului care bucea din fața lui. S'a suit în trăsura, ca într'o corabie capturată. Alice s-a grăbit să-i atragă atenția spre sine, ca să nu risce o erupție momentană.

— „Ce dimineață dumnezeiască!“ zise ea, „minunată, tocmai fiindcă soarele nu stăpânește încă cu totul. Nu e nimic mai frumos, decât tonul acesta înăbușit într'un peisagiu atât de plin de culoare.“

El n'asculta. Nu pricepea nimic, decât pe Mary. Vălul alb, care era bătut la o parte de părul ei roșu, buzele ei roșii, pe jumătate întredeschise — îl înebuneau. Alice povestea lui Roey, că pădurea dă un miros mult mai bun, decât au crescut soiurile japoneze de arbori. De câte ori își descarcă aceștia undele lor îmbătătoare în mirosul domol de păduri europene, e ca și când ar sbura o pasăre străină cu un strigăt ciudat, strein, printre arbori. Îndată anunță Francis Roey, cu energie, că pasările din patrie primesc din cauza aceasta alte glasuri. Atât de frumos, de minunat, ca în dimineața asta par'că n'au cântat nici când.

fața unei noue crize. Tot așa se continuă jocul până ce unul greșeste, pierzându-și vre-o figură sau ajungând într'un astfel de hal, încât contrarul său cu avantajul câștigat iese învingător. S'a desvoltat deci la jocul de șah logica, judecata, cumpănirea și năzuințele de a cerceta ale omului.

Că talentul de judecată al omului de a ieși biruitor dintr'o criză fatală este în legătură strânsă cu știința jucătorului de șah, să vede și de acolo, că diplomații cei mai vestiți au fost totodată șahiști excelenți. Nu vreau să zic nici decât, că un bun șahist poate fi și diplomat bun, ci calitățile unui șahist bun sunt asemănătoare cu calitățile celui diplomat, care e totodată și șahist bun și astfel diplomatul respectiv tocmai prin talentul său de a rezolvi crize, devine și șahist bun, unde aceasta aplicare a intelectului său află teren de validitate. (z. b).

POȘTA REDACȚIEI

Mai multor studenți din Budapesta. Scrisoarea de sub întrebare ni-a sosit, ard iscălită numai: tinerimea română, fără nici un nume. In aceeași zi însă am primit ulterior o telegramă iscălită iarăși numai „tinerimea română“, în care ni-se cerea să nu publicăm scrisoarea, căci tinerimea ulterioară ar fi luat alt deciz. Astfel n'am publicat scrisoarea, căci nu voim să impunem tinerimei noastre încredere față de conducătorii neamului nostru. Tinerimea este absolut stăpână peste vrerile sale.

Redactor responsabil: Atanasiu Halmăgian.

Atelier de măsurie aprovizionat cu cele mai nouă mașini, model nou.

Cu respect încunoștiunțez pe cei interesați, că am deschis atelier înzestrat cu modelul cel mai nou de mașini pe strada Mikes Kelemen, nr. 45—47 în Arad.

Primesc orice însărcinare de specialitate cu cele mai moderate prețuri asigurându-vă de executare promptă și acurată.

Rog generosul sprijin, cu cel mai profund respect

Kronberger István,
stoler (măsar) de model.

Se primese învățăcei, cari știu românește.

Teama Alicei, de o explozie sufletească, cresc.

Voia să-i dea altă direcție, făcându-l atent asupra contrastului de culori din pădure, din livadă și din depărtare. Călătoria spre La Bagatelle e bogată în extreme. Francisc Roey sta pe locul din fund și trebuia să se întoarcă de câte ori voia să-i arate ceva Alice. Asta îl făcea nerăbdător; și mai mult îl întârâta, că conversația lui cu Mary era întreruptă din partea Alicei.

— „Nu doriți să ne dăm jos mai bine și să ne plimbăm puțin?“, întrebă el.

Tocmai de asta se temea Alice mai mult; ce gânduri pot să-i trăznească lui prin cap când vor fi pe jos?!

— „Uită-te înapoi!“ i strigă ea.

— „Nu ți-se pare, ca și când ar cânta culorile în cor?“

— „Unde?“ întrebă el indispus.

— „Pentru D-zeu, da uită-te numai la toate soiurile astea de verde din pădure. Zău, uită-te. Și apoi, față'n față, verdele luncilor.“

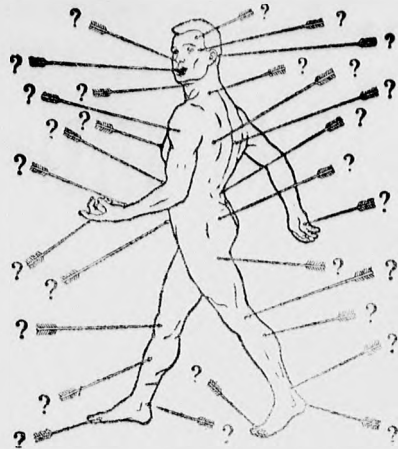
— „Nu-mi bat capul cu astea, nici chiar atâtea!“

El se întoarse din nou spre domnișoare și răs. „N'ar fi mai bine să ne dăm jos?“ întrebă el din nou, luându-le cu asalt. „E altceva să alergi prin pădure, decât să privești numai la ea. Și-apoi livezile!“

— „E oprit să calci prin iarbă.“

— „Ei da, la naiba! Atunci să ne ducem pe drumul de țară. Mai frumos, decât să stai într'o cutie strâmtă, ca aici.“

Te doare ceva?

I. Renumitul „Fluidul Elza“ alui Feller, e, după experiențele noastre linișitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spure), slăbire de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci. Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât și morburii din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Fellers“. — 12 sticle mici sau 6 mari, ori 2 sticle speciale, K. 5 franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distinct și sigur Pilulele-Rebarbara de mână alui Feller, contra durerilor de stomac, sgâr-ciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață amețală, răgăeli, haemeroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar.

Stubica, Centrala 122 (comit Zagrab).

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie

... 26 odăi aranjate cel mai modern. ...

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körút 29.

Director-șef: Dr. A. Cozmütza.

Consultanții dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

Mary i-a dat dreptate.

— „Da ascultați, oameni buni! Nu v'am adus pentru asta pe aici! Doream doar să ne bucurăm de privilegiu de castelului istoric La Bagatelle, și de pădurea, în care se află. Și mai voiam să mergem cu trăsura cât se poate de departe; nu o să ne putem duce planurile în îndeplinire, dacă vom lua-o pe jos.“

Apelul acesta i-a domolit o leacă. Proprietara trăsorei trebuia să aibă dreptul de a dispune. Dar se facu și Mary, cu timpul, sburdalnică. Ochii ei, cari aveau de obicei ceva meditativ strălucitor acum de poftă de viață. Astăzi râdea de toate năzbătirile lui, râdea chiar din bun senin, de o nimica toată. Dorea să aibă într'una flori. De câte ori vedea flori trebuia să stea pe loc cu trăsura, ca să poată culege flori și frunze. Încercă întreagă trăsura cu ele, până ce a început să protesteze Alice. Atunci aruncă Mary toate florile și frunzele afară și ceru cu energie, să plece toți pe jos.

Au stat pe loc cu trăsura și s'au dat jos. Se aflau departe, după La Bagatelle, și au dat ordin să întoarcă trăsura. Avea să meargă încet o bucată de loc înapoi — ei au să vină mai târziu.

Abea au făcut câțiva pași, când a început Francisc Roey să se dea de-a roata: se aruncă pe mâni, dela o parte, ca să cadă iarăși în picioare; apoi iarăși dela o parte pe mâni, mai departe și așa mereu, mereu. Apoi se întoarse cu trupul și se apropiă de ele, cu același umbel neobicinuit.

Aplic imediat un candidat de avocat

cu praxă, care știe românește. Leafă, conform puterii de munca, lunar 150—200 Cor.

Dr. László Gyula, avocat
Borosjenő.

Cele mai noi susceperi de
plăci pentru
gramofon:

Hulló falevél

din „Czigányszerelem“ și din
„Balkáni hercegnő“

se capătă la

Koch Dániel

Arad, str. Deák-Ferencz.

Vis-à-vis de hotelul „Crucea albă“.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,
aur, argint sdrobot și bijuterii,

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.

Arad, str. Weitzer János.
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel
mai mare din Arad. Cea mai ieftină
sursă de cumpărat. Telefon 438.

Se află de vânzare

vinuri

dintre sortele cele mai fine din vîile D-lui **Kis Bálint** dela **Cetea**. Se pot căpăta și în cantități mai mari. Doitorii cumpărători să se adreseze la

Nicolae Sora Băroiu
Szelyistye, Szeben m.

— „Asta e unul din punctele mele de circ“, zise el radios. „Acum vine alt punct la rând“. Se aruncă în aer, de jur împrejur, și ajunse din nou pe picioare, întocmai pe locul, de unde sărise în sus.

— „Încă odată! Vedeți? Taman de unde am sărit!“ Triumfa și repeta producțiile de artă de două, de trei, de patru, de cinci ori.

Mary și Alice îl admirau. Era — de fapt — de admirat cum făcea roțile astea bărbatul înalt, mare și puternic, cu cea mai mare ușurință, încât era o bucurie adevărată pentru ochi. Inspirat de lauda lor, începu el să se învârtască cu atâta iuteală, încât fetelor li-s'a făcut rău, chiar numai privind la el. Nici nu mă era frumos ce făcea. Fetele și-au întors capetele și au început să țipe. Asta-i făcea lui un haz nespus. Alice îi strigă supărată:

— „Ești ca un băiat de școală — ca unul de șeptesprezece ani“.

(Va urma)

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér 25, palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă.

Pentru camere de dormit dela 190 fl.

**NEUSCHLOSZ
BUTOR****Sufragerie** (prânzitor),
dela **140 florini.****Garnituri de salon,**
dela **95 florini.**Prețuri de cumpă-
rare convenabile.Se vând exclusiv **MOBILE**
de lemn tare și vestit
NEUSCHLOSZ.Furnisorul societății
căilor ferate ungare.**Atelier de I-u rang.**Aduc la binevoitoarea cu-
noștință a mult onorateleor
doamne, că mi-am mutat**prăvălia de blănărie**din st. Salacz nr. 1., în str. Kossuth nr. 5.
unde primesc îngrijirea
vestmintelor de iarnă.

Cu stimă

Mayer Miklós,

blănar.

TELEFON 474.

TELEFON 474.

„Rochia-pantaloni“

nu se va bucura nicăiri de așa trecere, ca

ghetele de bărbați, dame și copiicumpărate la „Asociația călțunarii arădani“
(Aradi Czipőtermelő Szövetkezet), cari se pregătesc din pielea
cea mai bună pe lângă **prețurile cele mai ieftine.**
E recunoscută și trănicia acestor ghete făcute cu îngrijire și
de aceea fiecare va lucra în interesul său, dacă își va
procura ghetele trebuincioase la această „Asociație“**(Aradi Czipőtermelő Szövetkezet)**
Piața libertății nr. 14.**Stabilimentul de sculptură în piatră a
văd. lui FRANK VILMOS**

:: Piața Boros Béni Nr. 2. ::

Recomand în atențiunea binevoitoare a On.
Public, magazinul meu bogat asortat de**pietrii mormântale**Pentru orientare jin să amintesc că firma aceasta o conduc dela 1883
spre cea mai mare mulțumire a publicului și și pe mai departe scopul
îmi va fi ca să satisfac stimei mei clienții cu serviciu solid, prompt
și atent. — Garanță deplină dă pentru împlinirea oricărei comande
măestrul sculptor, conducătorul întreprinderi mele, d-nul **Jacob
Belloni**, care de 42 de ani lucră în branșa asta. — Rog mult
prețuitul sprijin și pe mai departe. — Cu tot respectul :
văd. lui FRANK VILMOS.**Aviz.**

Înștiințăm respectuos Onor. public că am luat

Prăvălia de modă pentru bărbați și femeia lui **Lantos József**, Arad, Andrássy-tér nr. 20, sub cele mai favorabile condițiuni. Consi-
derând acest prilej bun, suntem în situația să oferim toate mărfurile din magazin cu prețurile cu cari s'au procurat.
Rugăm cu cel mai profund respect valorosul sprijin al stim. public**Gross și Lapikás.**

Localitatea de prăvălie se închiriază.

In atențiunea domnilor!

Cine vrea să se îmbrace elegant, să cerceteze depozitul meu mare de stofe din patrie și străinătate fără a fi obligat să comande ceva în

atelierul meu de croitorie engleză

strada Deák-Ferencz nr. 40. — (Casa Dr. Winter).

La mine se poate face un **sacco, palton sau pardesiu** elegant, din stofe fine și inecșionabile începând dela **60 cor.** în sus, care se poate plăti și în rate. — Ma rog de sprijinul mult on. public.

Cu stimă

Horváth Florian, croitor de modă engleză pentru bărbați.

Kincs Arthur & Comp.

Timișoara-Fabric Str. Andrassy Nr. 7. Palatul nou orașenesc.

Magazin de haine pentru bărbați, băieți și copii. Specialități în costume pentru copii, etc. etc. etc.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 1053.

Au sosit cele mai noue mode de primăvară.

Asortiment uriaș.

Haine gata de bărbați, băieți și copii. Specialități în pardesiuri **cu prețurile cele mai ieftine.**

Fiți atenți la firmă!

De astădată publicul — din cauza marelui aglomerării de mărfuri — va putea cumpăra ieftin. Spre orientare las să urmeze un scurt extras:

Cămăși tricot, cupțușite cu plisă dela	75 cr.	Cătrinte	25 cr.
Pantaloni tricot, „ „ „	75 „	Jambiere pentru femei	75 „
Cămăși fine pt. bărbați	99 „	Ghete femeiești de iarnă	60 „
Cămăși fine bărb. cu pieptul de mătase	120 „	Umbrele de mătase (ottoman, extrafine)	165 „
Gulere în toate formele	18 „	Bonete elegante	100 „
Manșete colorate sau alae	19 „	Galoși	125 „
Ismene fine	45 „	Mănuși de piele	90 „
Mănuși de piele	50 „	Corsete fine	48 „
Gramafon	8 fl.	Geantă de mână pt. dame	25 „
Plăci duble, diametru 26 cm.	90 cr.	Trico pentru copii	30 „
Păpuși	275 „	Ciorapi (patent)	15 „
Ploiere de mătase pt. domni	170 „	Haine de trico pt. fete	75 „
Ghete cu talpa dublă pt. domni	60 „	Îmbrăcăminte de iarnă	120 „
Bretele	25 „	Ghete cu șirete pentru copii	55 „
Cămăși de pânză fină pentru femei	55 „	Bretele pentru copii	04 „
Corsete brodate	81 „	Șapci tricotate pt. băieți	82 „
Cămeși tricotate pentru femei	50 „	Bătiște pentru copii	04 „
Trico pentru femei	59 „	Mănuși împletite de iarnă	15 „
Ciorapi de iarnă femeiești	25 „	Jambiere pt. copii	35 „
Mănuși tricotate și cupțușite pt. femei	20 „	Galoși pt. copii	90 „

Depozit de haine de iarnă pentru copii, jucării: cele mai frumoase obiecte dela 25 cr. — Geamantane din piele americană dela 65 cr. în sus. — Geamantane cu cute dela 225 cr. în sus. — Corfițe de piele de târg dela 30 cr. în sus. — Serviz pentru 6 persoane pentru vin, bere și rachiu dela 90 cr. în colo. — Fructiere cu 6 tălgerușe dela 90 cr. în colo.

Afară de acestea vă stau la dispoziție cele mai frumoase obiecte ocazionale de argint china, cu prețuri fabuloase. — Depozit de jucărele și căruțe de păpușe. — Mare asortiment de cordoane de gumă cu cus, aur și mătase cca 50 cr. Plăci de gramafon în preț de 1 fl. — Mănuși, imitație de piele cu căptușală fină 35 cor. — Asortiment de boa și manșoane.

Pentru comoditatea publicului, am aranjat clinica de păpușe, în care se vindecă totfelul de păpușe și să pregătesc modele.

Fieștecare cumpărător are favorul de a-și mări o fotografie.

Asortiment de căruțe pentru păpușe dela 4 fl. 75 cr. în sus.

Toate se capătă în bazarul de concurență din edificiul teatrului, vis-à-vis de cei 13 martiri, a lui

REICH EL.

PRIBÁN GYULA

croitor bărbătesc

ARAD, strada Lázár Vilmos

■ (vis-à-vis de palatul lui Földes.) ■

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public, că în strada LÁZÁR VILMOS am deschis

croitorie modern aranjată pentru bărbați

unde pregătesc ori-ce fel de haine bărbătești după măsură, executându-le ireproșabil după ultima modă. — Asortiment de stofe străine și indigene.

Sprijinul binevoitor al m. st. public îl cere: **PRIBÁN GYULA.**

PRIMA FABRICĂ DE TRĂSURI DE PE CÂMPIE.

Fabrica lui Hodács János jun. în Szeged

Felsőváros, strada Kistisza nr. 4. (Continarea stradei Maros).

! Asortiment stabil de mai mult de cât 40 bucăți ! calese diferite la dispoziție. ! Telefon 439. Prețurile se trimit gratuit ! și francat.

TIPARUL TIPOGRAFIEI DIECEZANE ARAD.